निसीखोला गाउँपालिकाको
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन
आर्थिक बर्ष २०७८/०७९

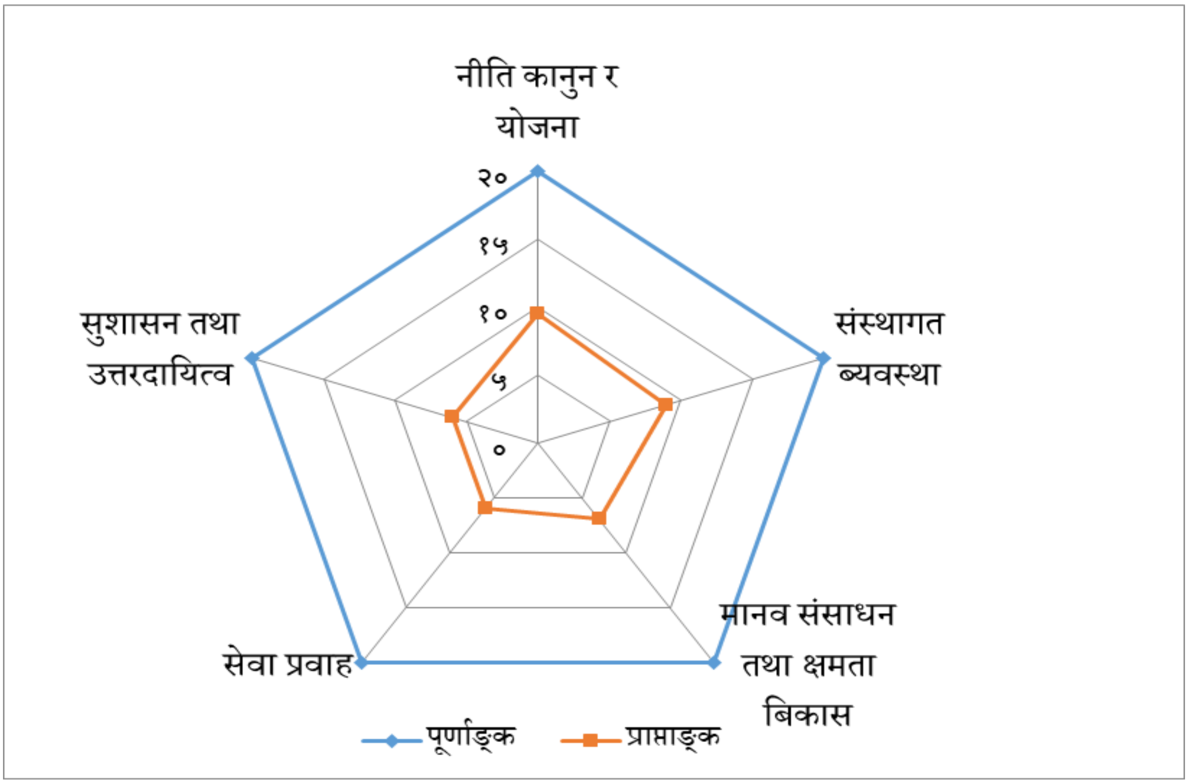

<u>प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने निकाय</u>

निसीखोला गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,

देवीस्थान, बागलुङ

<u>परामर्शदाता</u>

ह्युमन डेभलपमेण्ट एण्ड रिसर्च सेन्टर नेपाल प्रा. लि.

ललितपुर महानगरपालिका १५ (खुमलटार)

सम्पर्क नम्बरः ९८६६२६६५२७

Email: hdrcnpl@gmail.com

Email: kraimrg@gmail.com

बिषयसूची

बिषयसूची २
तालिका सूची ४
अनुसूचीहरु ४
भाग – १ ५
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको अवधारणा ५
१.१ पृष्ठभूमि ५
१.२ लैससास परीक्षणको महत्व ७
१.३ लैससास परीक्षणका उद्देश्यहरु ८
भाग – २ १०
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका बिधि १०
२.१ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु १०
२.२ लैससास परीक्षणको बिधि र तरीका १०
२.२.१ दस्तावेज समिक्षा (Documents Review) ११
२.२.२ लक्षित समुह छलफल (Focus Group Discussion) ११
२.२.३ परीक्षण कार्यशाला गोष्ठी (Audit Workshop) १२
भाग – ३ १७
लैससास परीक्षणवाट आएका मूख्य प्राप्तिहरु १७
३.१ लैससास परीक्षणवाट प्राप्ताङ्कहरुको प्रस्तुतिकरण १७
३.२ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरेजालोमा प्रस्तुति १८
३.३ लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु १८
३.४ अवसर र चुनौतिहरु ४४
३.४.१ अवसरहरु ४४
३.४.१ चुनौतिहरु ४४
३.५ लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी बिकास कार्ययोजना ४५
भाग – ४ ६८
निष्कर्ष र सूझावहरु ६८
४.१ निष्कर्ष ६९
४.२ सूझावहरु ६९

तालिका सूची

तालिका १: स्थानीय तहमा लैससास परीक्षणका सहभागीहरू १२

तालिका २: स्थानीय तहमा लैससास परीक्षणको समय तालिका १३

तालिका ३: लैससास परीक्षणका मूख्य तथा सहायक बिषय क्षेत्रहरु १४

तालिका ४: लैससास परीक्षणमा प्राप्त अंकहरुको बिवरण १७

तालिका ५: लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु १९

तालिका ६: लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी बिकास कार्ययोजना ४५

अनुसूचीहरु

अनुसूची नं	बिषयबस्तु
अनुसूची - १	लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी परीक्षण अंक मापन बिवरण
अनुसूची - २	लैससास परीक्षण कार्यशालाका सहभागीहरुको हाजिरी बिवरण

भाग – १

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको अवधारणा

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको सन्दर्भमा महिला, दलित, आदिबासी जनजाति, सामाजिक तथा आर्थिक अवसरहरुवाट बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई बिकासको मूल प्रवाहमा ल्याउन उनीहरुलाई सशक्त बनाउने राज्यको श्रोत र सेवा सुबिधामा पहुँच बढाउनु पर्ने अपरिहार्यता रहेको कुरा सर्बबिधितै छ। यो समस्या नेपालको मात्र नभई बिश्वब्यापी भएकोले महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, दलित आदिबासी तथा आर्थिक सामाजिक बिपन्नता भएका समुदाय र ब्यक्तिहरुलाई संरक्षण र बिकासको लागि बिभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धीहरुमा नेपालले पक्ष भई पालन गर्ने गरी नेपाल सरकारले अनुमोदन गरेको छ।

नेपालको संबिधान २०७२ ले नागरिकहरुको आधारभूत अधिकारहरुलाई सूनिस्चित गर्न ब्यवस्था गरेको छ। संबिधानको धारा १८ मा समानताको हकको ब्यवस्था भएको छ जसले प्रत्येक ब्यक्तिलाई समान कानुनी हैसियतको अधिकारको सूनिस्चित गरेको छ। सबै नागरिक कानुनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानुनको समान संरक्षणवाट बञ्चित नगरिने तथा सामन्य कानुनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, बर्ण, जात, जाति, लिंग, शारीरिक अवस्था, अपांगता, स्वास्थ्य स्थिति, बैबाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, बैचारिक आस्था वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने ब्यवस्था गरेको छ। सामाजिक वा साँस्कृतिक दृष्टिले पिछाडएका महिला, दलित, आदिबासी जनजाति, मधेशी, थारु, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, लैंगिक तथा यौंनिक अल्पसंख्यक, अपांगता भएका ब्यक्ति, गर्भ अवस्थाका ब्यक्ति, अशक्त वा असहाय, पिछाडिएको क्षेत्र वा आर्थिक रुपमा बिपन्न खस आर्य लगायतका नागरिकहरुको संरक्षण सशक्तिकरण वा बिकासको निम्ति बिशेष ब्यवस्था गर्न सकिने ब्यवस्था गरिएको छ।

संबिधानको धारा ३८ मा महिलाको हकको ब्यवस्था गरेको छ जसले प्रत्येक महिलालाई लैंगिक भेदभाव बिना समान बंशीय हकको सूनिस्चित गरेकोको छ। प्रत्येक महिला सूरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार सम्पन्न बनाएको छ। महिलालाई धार्मिक, सामाजिक, साँस्कृतिक परम्परा, प्रचनलन वा अन्य कुनै आधारमा शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य, मनोबैज्ञानिक वा अन्य कुनै किसिमको हिंसाजन्य कार्य गर्न पाईने छैन। यी कार्यहरु कानुन बमोजिम दण्डनीय हुने र पीडितलाई कानुन बमोजिम

क्षतिपूर्ति पाउँने अधिकारको ब्यवस्था छ । राज्यको सबै निकायमा महिलालाई समानुपातिक समावेशीताको सिद्धान्तको आधारमा सहभागि हुने अधिकार सूनिस्चित भएको छ । महिलालाई शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सूरक्षामा सकारात्मक बिभेदका आधारमा बिशेष अवसर प्राप्त गर्ने हकको ब्यवस्था भएको छ । साथै सम्पत्ति र पारिवारिक मामिलामा दम्पतिको समान हकको ब्यवस्था भएको छ ।

साथै नेपालको संबिधान २०७२ को धारा ३१ मा शिक्षा सम्बन्धी हकको ब्यवस्था भएको छ जसमा प्रत्येक नागरिक (अपांगता भएका र आर्थिक रुपमा बिपन्न सहित) लाई शिक्षाको पहुँचमा समान हकको सूनिस्चित गरिएको छ । सम्बिधानको धारा ३२ मा भाषा र संस्कृतिको हकको ब्यवस्था गरिएको छ जसमा प्रत्येक ब्यक्ति र समुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृति, साँस्कृतिक सभ्यता र सम्पदाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने अधिकारको सूनिस्चित गरिएको छ । साथै धारा ३३ मा समान रोजगारीको हक, धारा ३४ मा उचित श्रम अभ्यासको हक जसमा उचित पारिश्रमिक सुविधा र योगदानको सूनिस्चितता, धारा ३५ मा स्वास्थ्य सम्बन्धि समान हक, धारा ३९ मा बालबालिकाको हक, धारा ४० मा दलितको हक, धारा ४१ मा जेष्ठ नागरिकको हक, धारा ४२ मा सामाजिक न्यायको हक र धारा ४३ मा सामाजिक सूरक्षाको हकको ब्यवस्था गरिएको छ । यी धाराहरु बिशेष गरी लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्वेदनशिल रहेका छन् ।

यस कारण नेपालको सन्दर्भमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को मुद्दा बहुआयमिक मानी सबै सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरुमा अनिवार्य पालना गर्नु पर्ने कानुनी ब्यवस्था छ । यसको कार्यान्वयन जनस्तरमा अझै कमजोर रहेको पाईएकोले राष्ट्रिय ऐन नियमहरु तथा अन्तर्राष्टिय महासन्धी र अभ्यासहरुको आधारमा लैससास अभियानमा ब्यापकता ल्याउँने जमर्को भैरहेको छ । यसलाई स्थानीय तहहरुवाटै कार्यान्वयन गर्ने पहल तत्कालिन स्थानीय बिकास मन्त्रालयले लैससास कार्यान्वयन गर्दै आएको थियो । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी ढंगवाट सञ्चालन गर्न लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावशीकरण नीति २०६६ कार्यान्वयनको लागि तयार भएको स्थानीय निकाय लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी वजेट तर्जुमा तथा परीक्षण निर्देशिका २०६८ कार्यान्वयन भएको थियो ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को गाउँपालिका/नगरपालिकाको काम, कर्तब्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्था रहेको छ । त्यस्तै वडा समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार अन्तरगत वडामा आर्थिक तथा समाजिक रुपमा अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने बिभिन्न समुदाय बिचमा सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बाल बिवाह, बहुबिवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाईजो, हलिया प्रथा, छाउपडी कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन, जस्ता समाजिक कुरीति, र अन्धबिश्वासको अन्त्य गर्ने गराउँने ब्यवस्था गरेको छ । साथै स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछाडिएको बर्गको सहभागिता गराउँने र योजना छनौटमा महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, पिछाडिएको बर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्येक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रमलाई छनौट गर्ने, बजेट बिनियोजन र कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ ।

यिनै कानुनी ब्यवस्थाहरुलाई स्थानीय सरकारहरुमा कार्यान्वयनको अवस्थाको मापन गर्ने अभिप्रायले नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामन्य प्रशासन मन्त्रालयले स्थानीय सरकारहरुको लागि लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यबिधि २०७७ तयार गरी कार्यान्वयनको लागि लागु गरेको छ । यस कार्यबिधिको आधारमा निसीखोला गाउँपालिका, देवीस्थान, बागलुङको लैससास परीक्षण गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.२ लैससास परीक्षणको महत्व

नेपालको संघीय, प्रदेश र स्थानीय सरकारहरुले नागरिकहरुको बिकासमा सहभागिता र पहुँचको लागि गर्ने नियमित प्रशासनिक र बिकाससंग सम्बन्धित सेवा प्रवाह कार्यमा लैसाससको कार्यान्वयन अपरिहार्य रहेको कुरा त स्पष्ट छ । जनमूखी सरकारको अवधारणा अनुसार सबै संघीय, प्रदेश र स्थानीय सरकारहरुले सामान्ती, निरंकुश, केन्द्रीत र एकात्मक राज्यब्यवस्थाले स्रिजना गरेका सबै प्रकारका बिभेद तथा उत्पीडनहरुको अन्त्य गर्दै बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसाँस्कृतिक र भौगोलिक बिबिधतायूक्त बिशेषतालाई आत्मसात् गरी बिबिधता बिच एकता सामाजिक साँस्कृतिक ऐक्यवद्धता, सहिष्णुता र सद्भावलाई संरक्षण र संबर्द्धन गर्दै बर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैंगिक बिभेद र सबै प्रकारको जातीय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिस्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तको आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्नको लागि

लैससास मैत्री नीति,योजना, बजेट र सोको कार्यान्वयन अपरिहार्य महसुस गरी राज्यले सोको कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । यसै सिलसिलामा स्थानीय सरकारहरुमा लैससासको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट र सोको कार्यान्वयनको अवस्था के छ भनी प्रमाणमा आधारीत परीक्षण गर्नु पर्ने आवश्यकता भएको हुँदा यो लैससास परीक्षण बिधिवत रुपमा कार्यान्वयन शुरु भएको हो ।

यस लैससास परीक्षणले स्थानीय सरकारहरुमा बिगतका आर्थिक बर्ष र बिगतका समयमा कार्यालयबाट हुने सबैखाले सेवा प्रवाहमा लैससासको अवधारणालाई कार्यान्वयनको अवस्थाको चित्रण गर्दछ । यसवाट उक्त क्षेत्रको सबल र कमजोर पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरुको पहिचान बिधिवत रुपमा पहिचान हुने भएकोले आगामी दिनहरुमा केकस्ता पहलहरु गर्ने बारेमा योजना तथा कार्यक्रमहरु तयार गर्न सहज हुने गर्दछ । समग्र नेपालमा लैससास मैत्री समाजको निर्माण गर्न सरकारी तौरवाट गरिने पहलहरुमा प्रभावकारीता आउँछ । यसवाट बिभेदकारी नीति तथा कार्यक्रमहरुको अन्त्य गरी सुशासनयुक्त समृद्ध समाजको स्रिजना गर्न टेवा पुग्दछ ।

स्थानीय सरकारहरुमा लैससास परीक्षणले स्थानीय नीति, कानुन र योजनाको तहमा लैससास सम्वेदनशिलता समावेश गरेर संस्थागत संरचना, जनशक्ति ब्यवस्था र क्षमता बिकास, सेवा प्रवाह, सुशासनका क्रियाकलापहरुमा लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी दृष्टिकोण कार्यान्वयन गरी हरेक स्थानीय तहमा समतामूलक समाजको स्थापना गर्ने जग निर्माणको अपेक्षा गरिएको छ । यसवाट स्थानीय तहवाटै दिगो शान्ति तथा समृद्धिको शुरुआत हुने सूनिस्चित छ ।

१.३ लैससास परीक्षणका उद्देश्यहरु

स्थानीय सरकारहरुमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यान्वयन गर्नको मुख्य उद्देश्य स्थानीय सरकारहरुमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणाको अवस्था मापन गरी भाबी कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनलाई लैससास उत्तरदायी तुल्याउँने हो । लैससास परीक्षणले स्थानीय तहका सम्पूर्ण कार्यहरुलाई लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी तुल्याउँदै आर्थिक श्रोत तथा बिकासका उपलब्धीहरुलाई समतामूलक ढंगवाट बितरण गर्दै दिगो शान्ति र समृद्धिको स्थापना कार्यमा सहयोग गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । यसका बिशिष्ट उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्:

क) लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत गाउँपालिकाको नीति, कानुन, संस्थागत संरचना, जनशक्ति र क्षमता बिकास कार्य, योजना तर्जुमा र कार्यक्रमहरुमा महिला र सामाजिक रुपमा बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति र समुदायहरुको मूलप्रवाहिकरण र सशक्तिकरणको अवस्था मापन गर्ने ।

ख) स्थानीय तहको समग्र क्रियाकलापहरुमा लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणको अवस्था मापन गरी सबल र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुको पहिचान गर्ने ।

ग) सुधार गर्नु पर्ने पक्षकहरुको पहिचान पश्चात सोको कार्यान्वयनको लागि कार्ययोजना तयार गर्ने ।

घ) गाउँपालिकाले सम्पादन गर्ने सबै क्रियाकलापहरुमा लैससास परीक्षण र लैससास सम्बेदनशित कार्यान्वयनलाई संस्थागत गर्दै लैजाने ।

भाग – २

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका बिधि

२.१ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

बिगतमा नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले जारी गरेको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०६६ तथा स्थानीय निकाय लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट तर्जुमा एवं परीक्षण निर्देशिका २०६८ मा भएको ब्यवस्था अनुसार तत्कालिन जिल्ला बिकास समिति र नगरपालिकामा भएका सम्पूर्ण नीति, कार्यक्रम तथा वजेट विनियोजन तथा कार्यान्वयनको क्रममा गरिएका प्रयासहरुको लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी आँखावाट परीक्षण गरी आगामी आर्थिक बर्षमा चाल्नु पर्ने कदमहरुको पहिचान गरिन्थ्यो ।

नेपालमा संघीय ब्यवस्था लागू भए पश्चात संघीय मामिला तथा सामन्य प्रशासन मन्त्रालयवाट जारी भएको स्थानीय तह लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यबिधि २०७७ (नमूना) को अनुसार लैससास परीक्षणमा स्थानीय सरकारको नीति, कानुन र योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि संस्थागत ब्यवस्था, जनशक्ति र सेवा प्रवाह सम्मका पाँचवाट मूल बिषयबस्तुहरु तोकिएको छ । यो कार्यबिधि हरेक गाउँपालिका र नगरपालिकाहरुले स्थानीय स्तरमा आफ्नो अनुकुल हुने गरी केही ब्यवस्थाहरु हेरफेर गरेर पारित गरी लागु गर्न सक्नेछ । केही स्थानीय सरकारहरुले यो कार्यबिधि लागु गरी सकेको अवस्था छ । हालको अवस्थामा यस गाउँपालिकामा मूख्यतः लैससास परीक्षणमा देहायका पाँच मुल बिषयहरु वा क्षेत्रहरु समेटिएका छन्:

क) नीति कानुन र योजना,

ख) संस्थागत ब्यवस्था,

ग) मानव संसाधन र क्षमता बिकास,

घ) सेवा प्रवाह, र

ङ) सुशासन तथा उत्तरदायित्व ।

२.२ लैससास परीक्षणको बिधि र तरीका

स्थानीय तह लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यबिधि २०७७ (नमूना) को अनुसार स्थानीय सरकारहरुको लैससास परीक्षण हरेक आर्थिक बर्ष नियमित रुपमा गर्ने र सोही अनुसार स्थानीय तहको नीति योजना तथा बजेट तर्जुमाको तहवाट लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण बिकासका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने अभिप्राय हो। यो परीक्षण कार्य केही सहभागितामूलक र केही अंश लेखापरीक्षण तथा अनुसन्धानमूलक बिधिवाट सम्पादन गरिएको छ।

यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको लागि ७ सदस्यीय कार्यदल बनाएको थियो । सोही कार्यदलको नेतृत्वमा गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण सम्पन्न भयो । यस कार्यदल अन्तरगत ५ वटा बिषयगत लैससास परीक्षण कार्य-समुहहरु तयार गरियो। यी कार्य-समुहहरुमा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीको संलग्नता रहेको थियो । जसमा महिला र पुरुषहरुको सहभागितालाई पनि उपलब्ध भएसम्म समावेशी बनाईएको थियो। उक्त कार्य-समुहहरुको संयोजकत्व निर्वाचित पदाधिकारीहरुले गरेको थियो। ती कार्य-समुहहरु देहायका परीक्षण बिधिहरुको उपयोग गरेको थियो।

२.२.१ दस्तावेज समिक्षा (Documents Review)

लैससास परीक्षण कार्यदलले गाउँपालिकाको दस्तावेजहरु (जस्तैः स्थानीय नीति, ऐन, निर्देशिका, बार्षिक योजना तथा बजेट, आवधिक योजना, वार्षिक प्रतिवेदनहरु, आर्थिक प्रतिवेदनहरु, चौमासिक र बार्षिक समिक्षाको प्रतिवेदन, विकास वुलेटिन, नगर प्रोफाइल, विभिन्न समयमा भएका निर्णयहरु आदिको संकलन र लैससासको दृष्टिवाट विश्लेषण र पुनरावलोकन गरी प्रारम्भिक टिपोट तयार गरिएको थियो।

२.२.२ लक्षित समुह छलफल (Focus Group Discussion)

लैससास परीक्षणको क्रममा गाउँपालिकाका महिला समुहका सदस्यहरु, दलित समुदाय, आदिबासी जनजाति समुदाय, र अन्य बन्चितिकरणमा परेका समुदायका प्रतिनिधिहरुसंग लक्षित समुह छलफल गरिएको थियो। यसको लागि लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धि प्रश्नावली तयार गरी छलफल गरिएको थियो।

२.२.३ परीक्षण कार्यशाला गोष्ठी (Audit Workshop)

यो गोष्ठी ३ दिनको आयोजना गरिएको थियो । यस कार्यशाला गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै बिषयगत शाखाका कर्मचारीहरु र सरोकारवालाहरुको सहभागितामा सञ्चालन गरिएको थियो । यसको सहजीकरण परामर्शदाताहरुवाट गरिएको थियो ।

लैससास परीक्षण कार्यशालाका सहभागीहरु

गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण कार्यमा देहायका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालाहरु सहभागी भएका थिए । लैससास परीक्षण कार्यक्रममा जम्मा २८ जना सहभागीहरु थिए ।

तालिका १: स्थानीय तहमा लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

क्र.सं.	सहभागीहरू
१	गाउँपालिका प्रमुख
२	गाउँपालिका उपप्रमुख
३	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
४	गाउँपालिका वडा अध्यक्षहरु
५	कार्यपालिकाका महिला सहित सदस्यहरु
६	गाउँपालिकाका दलित, अल्पसंख्यक र जनजाति जनप्रतिनिधिहरू
७	गाउँपालिकाका बिषयगत शाखाका प्रमुखहरू, कर्मचारीहरु
८	गाउँपालिकाका सबै महिला र लक्षित बर्गका कर्मचारीहरु

नोटः लैससास परीक्षणमा भएका सहभागीहरु अनुसूची – ३ मा संलग्न गरिएको छ ।

गोष्ठी संचालन बिधि

स्थानीय तह लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यबिधि २०७७ (नमूना) को अनुसार पाँचवटा मूल बिषयहरुभित्र बिभिन्न २२ वटा सहायक बिषयहरु समावेश गरिएको छ । यसभित्र १०० वटा कार्यगत उपसूचकहरु तोकिएका छन् । यिनै सूचक तथा उपसूचकहरुको दायरामा रही लैससास परीक्षण गोष्ठी सञ्चालन गरिएको थियो ।

गोष्ठीको पहिलो दिन गोष्ठीको उद्घघाटन, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को अवधारणा, संबिधान, राष्ट्रिय नीति तथा अन्य प्रावधानहरु, लैससास परीक्षण सम्बन्धी ब्यवस्था आदिमा अभिमूखिकरण गरियो । कार्याशाला गोष्ठीमा पाँचवटा मूल बिषयहरुको आधारमा ५ वटा लैससास बिषयगत

परीक्षण कार्य-समुह गठन गरियो । यी लैससास बिषयगत परीक्षण कार्य-समुहहरुले बिषयगतरुपमा सूचक र उपसूचकहरु माथि छलफल गरी नीतिगत व्यवस्था, संरचना, योजना तर्जुमादेखि कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, अभ्यास र प्रभावसम्मको अवस्थालाई विश्लेशण गरी अंक दिने कार्य गरियो । लैससास सुचक तथा उपसुचकहरुमा सहभागितात्मक छलफल गरी राम्रो देखिएमा १, मध्यम देखिएमा ०.५ र सुधार गर्नुपर्ने देखिएमा वा नभएमा ० अंकहरू दिईयो ।

यसरी दिईएको अंकलाई प्रथम मस्यौदाको रुपमा लिई परीक्षणको दोश्रो दिन परीक्षण कार्य-समुहहरुले गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखाहरुमा सम्बन्धित दस्तावेजहरुको अवलोकन वा परीक्षण गरेका थिए । यस क्रममा परामर्शदाताहरुले सबै समुहहरुलाई आवश्यक सहजीकरण र सहयोग गरेका थिए । यस क्रममा गोष्ठीको सहभागितामूलक परीक्षणवाट दिईएको अंकहरु थपघट भएका थिए । उक्त समुहहरुले आफ्नो बिषय क्षेत्रमा रहेका सवल र कमजोर पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरुको पनि खोजी गरेका थिए ।

परीक्षण गोष्ठीको तेस्रो दिन सबै सहभागीहरुको उपस्थितिमा परीक्षणको क्रममा प्राप्त भएको अंकहरु माथि परामर्शदाताहरुवाट पूनः छलफल र मूल्यांकन गरिएको थियो । त्यस पश्चात समुहगतरुपमा सबै कार्य समुहहरुले परीक्षण गरेको नतिजाहरु प्रस्तुत गरिएको थियो । यिनै अंकहरुको आधारमा माकुरेजालोको बिधिवाट गाउँपालिकामा रहेको लैससास कार्यान्वयनको स्थिति प्रस्तुत गरिएको थियो । सबल र कमजोर पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरु समेत प्रस्तुत गरीएको थियो ।

तालिका २: स्थानीय तहमा लैससास परीक्षणको समय तालिका

दिन	**सत्र**	**समय**	**क्रियाकलाप**
प्रथम	प्रथम	१०.०० – ११.३०	गाउँपालिका प्रमुखज्युवाट कार्यक्रम उद्घाटन, परिचय, गाउँपालिकावाट छोटो स्वागत मन्तब्य लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा, लैससास परीक्षण र महत्व
	दोश्रो	११.४५ – १.३०	लैससास परीक्षणको बिधि, प्रक्रिया र सूचकहरु सम्बन्धी अभिमूखिकरण र छलफल
	तेश्रो	२.०० – ३.३०	गाउँपालिका उपप्रमुखज्युद्वारा परीक्षण कार्यक्रमको संयोजकको जिम्मेवारी लिने लैससास परीक्षणको कार्य समुह गठन र कार्य जिम्मेवारी बिभाजन
	चौथो	३.३० – ५.००	कार्य-समूहको समुहगत छलफल र लैससास

			सहभागितामूलक परीक्षण र परामर्शदाताहरुद्वारा सहजिकरण
दोश्रो	प्रथम	१०.०० – ११.३०	गाउँपालिका उपप्रमुखज्युको संयोजकत्वमा कार्य-समुहवाट लैससासको दस्तावेज परीक्षण र परामर्शदाताहरुद्वारा सहजिकरण
	दोश्रो	११.४५ – १.३०	गाउँपालिका उपप्रमुखज्युको संयोजकत्वमा कार्य-समुहवाट लैससासको दस्तावेज परीक्षण र परामर्शदाताहरुद्वारा सहजिकरण
	तेश्रो	२.०० – ३.३०	गाउँपालिका उपप्रमुखज्युको संयोजकत्वमा कार्य-समुहवाट लैससासको दस्तावेज परीक्षण र परामर्शदाताहरुद्वारा सहजिकरण
	चौथो	३.३० – ५.००	कार्य-समुहले परीक्षण गरी बुझाएको नतिजा माथि परामर्शदाताहरुद्वारा पूनः छलफल र मूल्यांकन
तेश्रो	प्रथम	१०.०० – ११.३०	लैससास परीक्षणको प्रथम मस्यौदा र माकुरेजालो सहभागीहरु बिचमा प्रस्तुतिकरण
	दोश्रो	११.४५ – १.३०	लैससास परीक्षणवाट प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु र अवसर र चुनौतिहरुको बारेमा प्रस्तुतिकरण र छलफल
	तेश्रो	२.०० – ३.३०	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुको पहिचान र कार्ययोजना तर्जुमा
	चौथो	३.३० – ५.००	कार्ययोजना माथि छलफल र सुधार गाउँपालिका प्रमुखज्युवाट कार्यक्रमको समापन

नोटः कार्यक्रमका सत्रको लागि तोकिएको समयमा केही लचकता अपनाईएको थियो।

लैससास परीक्षणका बिषयक्षेत्रहरु र अंकभार

स्थानीय तह लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यबिधि २०७७ (नमूना) को अनुसार कुल परीक्षण अंकभार १०० र तोकिएका ५ मूल बिषयक्षेत्रलाई हरेकको २० पूर्णाङ्क कायम गरिएको छ। जसभित्र २२ वटा सहायक बिषयहरु र अंकभारहरु देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका ३: लैससास परीक्षणका मूख्य तथा सहायक बिषय क्षेत्रहरु

क्र सं	मूख्य तथा सहायक बिषय क्षेत्रहरु	अंकभार
क	नीति कानुन र योजना	
१	नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता	८
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४
	जम्मा	२०
ख	संस्थागत ब्यवस्था	

१	कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४
२	कार्यप्रणाली समावेशी	४
३	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४
४	बित्त ब्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४
५	तथ्याङ्क संकलन तथा ब्यवस्थापन	४
	जम्मा	२०
ग	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास	
१	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास	८
२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसँस्कार सम्बन्धि जनचेतना	४
३	कानुनी साक्षरता	४
४	बिपद ब्यवस्थापनमा समावेशीकरण	४
	जम्मा	२०
घ	सेवा प्रवाह	
१	पूर्वाधार बिकास	४
२	प्रजनन स्वास्थ्य	४
३	शिक्षा कार्यक्रम	४
४	खानेपानी तथा सरसफाई	४
५	स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार ब्यवस्थापन	४
	जम्मा	२०
ङ	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	
१	सुशासन	४
२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४
३	सूचना तथा सञ्चार	४
४	अनुगमन र मूल्यांकन	४
५	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४
	जम्मा	२०
	कुल जम्मा	**१००**

माथि उल्लेखित सहायक बिषयहरुमा जम्मा १०० वटा सूचकहरु तोकिएका छन् । हरेक सूचकको पूर्णाङ्क १ हो । यसमा स्थानीय सरकारका तोकिएका सहभागीहरुसंगको संलग्नतामा सम्बन्धित सूचकको प्रमाणहरुको आधारमा अंक प्रदान गरिन्छ । यसमा राम्रो प्रगति भएको देखिएमा १, मध्यम या आंशिक कार्य भएको देखिएमा ०।५ र न्यून कार्य भएको वा नभएको अवस्था भएमा ० अंक प्रदान गरिएको छ ।

सबल, कमजोर, अवसर र चुनौति बिश्लेषण (SWOT Analysis)

गोष्ठीको अन्तिम दिन परीक्षणको नतिजालाई माकुरेजालोमा प्रस्तुत पश्चात लैससासको बिषयक्षेत्रहरु मध्ये बढी अंक प्राप्त गर्ने क्षेत्रमा सबल अवस्था देखिन्छ र त्यस क्षेत्रमा बढी सूचकहरुमा काम भएको प्रष्ट

हुन्छ । साथै कम अंक प्राप्त गरेका क्षेत्रहरुमा कमजोर पक्षहरु वा सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्रहरु पहिचान हुन्छ । सूचक र उपसूचकहरुको बिश्लेषण गरी सबल र कमजोर पक्षहरु पहिचान गर्ने कार्य भएको छ ।

अवसर र चुनौतिहरुको हकमा परीक्षणका बिषय क्षेत्रहरुको आधारमा गाउँपालिकामा भएको अवसरहरु र चुनौतिहरुको बारेमा समुहगत संकलन गरेका तथ्यहरुलाई प्रस्तुतिकरण र छलफल गरिएको थियो । यसमा सहभागीहले समेत आवश्यक सूझावहरु पेश गरेका थिए ।

कार्ययोजना तयारी

लैससास परीक्षणको क्रममा बिषयगत परीक्षण कार्य समुहले उनीहरुको बिषयक्षेत्रमा रहेका सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरुको पहिचान गरी गाउँपालिकामा भएको हालका अवसर र चुनौतिहरुलाई मध्यनजर गरी आ-आफ्नो बिषय क्षेत्रमा आगामी कार्ययोजना तयार गरेको थिए । उक्त कार्ययोजना माथि गोष्ठीका सबै सहभागीहरुको उपस्थितिमा छलफल र सुधार गरिएको थियो ।

भाग – ३

लैससास परीक्षणवाट आएका मूख्य प्राप्तिहरु

३.१ लैससास परीक्षणवाट प्राप्ताङ्कहरुको प्रस्तुतिकरण

यस गाउँपालिकाको स्थानीय नीति, ऐन, निर्देशिका र बिभिन्न नीतिगत निर्णयहरु, आवधिक तथा बार्षिक कार्यक्रम र बजेट, कार्यान्वयनका पक्षहरु समेतलाई लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणको दृष्टिले सहभागितामूलक परीक्षण गर्दा देहाय अनुसारको नतिजा प्राप्त भएको छः

तालिका ४: लैससास परीक्षणमा प्राप्त अंकहरुको बिवरण

क्र सं	मूख्य तथा सहायक बिषय क्षेत्रहरु	अंकभार	प्राप्ताङ्क
क	नीति कानुन र योजना		
१	नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता	८	३।५
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४।५
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१।५
	जम्मा	२०	९।५
ख	संस्थागत ब्यवस्था		
१	कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	१
२	कार्यप्रणाली समावेशी	४	१।५
३	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३
४	बित्त ब्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४	१।५
५	तथ्याङ्क संकलन तथा ब्यवस्थापन	४	२
	जम्मा	२०	९
ग	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास		
१	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास	८	२
२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसँस्कार सम्बन्धि जनचेतना	४	२।५
३	कानुनी साक्षरता	४	१।५
४	बिपद ब्यवस्थापनमा समावेशीकरण	४	१
	जम्मा	२०	७
घ	सेवा प्रवाह		
१	पूर्वाधार बिकास	४	०
२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	१
३	शिक्षा कार्यक्रम	४	२।५
४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	२
५	स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार ब्यवस्थापन	४	०।५
	जम्मा	२०	६
ङ	सुशासन तथा उत्तरदायित्व		

१	सुशासन	४	१।५
२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	०।५
३	सूचना तथा सञ्चार	४	१
४	अनुगमन र मूल्यांकन	४	२
५	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	१
	जम्मा	२०	६
	कुल जम्मा	**१००**	**३७।५**

नोटः यसको बिस्तृत बिबरण अनुसूची – २ मा हेर्नुहोला।

३.२ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरेजालोमा प्रस्तुति

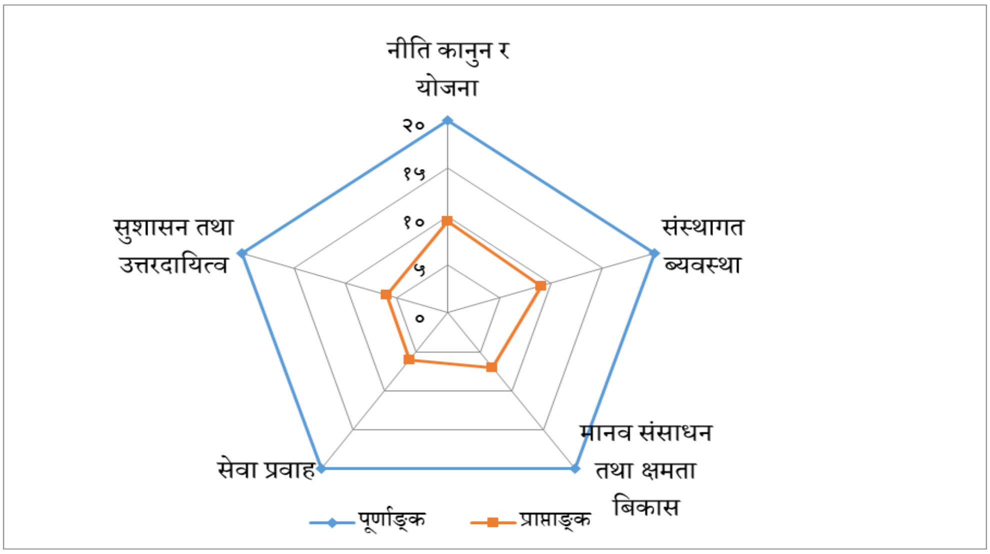

३.३ लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

यस गाउँपालिकाको लैससास कार्यान्वयनको अवस्थालाई निर्देशिकाले तोकेका २२ वटा सूचकहरु र जस अन्तरगतका १०० वटा उपसूचकहरुमा आधारित रही परीक्षण गरिएको थियो। गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयनमा भएको पहललाई कार्यहरु र प्रमाणहरुको आधारमा तीन किसिमको अवस्थामा बिभाजन गरिएको छ। राम्रो अवस्था भएमा 'सबल' आंशिक कार्य भएको भएमा 'आंशिक' र कमजोर अवस्था भएमा 'कमजोर' भनी बर्गिकरण गरिएको छ जसवाट सबललाई निरन्तरता दिने, आंशिक र कमजोर रहेका सूचक उपसूचकहरुमा नीतिगत र कार्यगत सुधारका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिकाको काँदमा रहेको देखिन्छ। यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको बिषय क्षेत्रहरुका सूचक तथा उपसूचकहरुको अवस्था र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५: लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

क्र सं	सूचक तथा उपसूचकहरु	बर्तमान अवस्था	सवल/ आंशिक/ कमजोर	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु
१	**नीति कानुन र योजना**			
१.१	**नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता**			
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समिक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयबस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरी गरेको/नगरेको	नीति तथा कानुनमा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्थाहरुलाई समावेश गर्न कार्यटोली निर्माण नगरेको । नीति तथा कानुनका बिषयबस्तु र शब्दहरु समावेशी भएको ।	आंशिक	नीति तथा कानुनमा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्थाहरुलाई समावेश गर्न लैससास कार्यान्वयन कार्यटोली गठन र परिचालन गर्नु पर्ने ।
१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति कानुन योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको / नगरेको	गाउँपालिकाको नीति कानुन र योजना तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टीकोणवाट उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको ।	कमजोर	गाउँपालिकाको नीति कानुन र योजना तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टीकोणवाट उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्नु पर्ने ।
१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैससास बिकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरु) सम्बन्धी बिषयहरु समावेश भएको/नभएको ।	बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरुमा लैससास बिकास सम्बन्धि बिषयहरु समावेश भएको । आवधिक योजना तयार नभएको । स्थानीय ऐन र निर्देशिकाहरुमा लैससासको दृष्टिकोण कम उपयोग भएको ।	आंशिक	स्थानीय ऐन र निर्देशिकाहरुको समिक्षा गरी आवश्यक स्थानहरुमा लैससास दृष्टिकोण उपयोग गर्नु पर्ने ।

१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समबिकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैंगिक परीक्षण तथा सामाजिक बिभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धि अलग्गै नीतिहरु छन/छैनन (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यबिधि र निर्देशिकामा खास ब्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)।	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तयार गरी लागु भएको। स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यबिधि र निर्देशिकामा लैससास सम्बन्धी खास ब्यवस्था नगरिएको।	आंशिक	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीतिको कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन नियमित गर्ने। स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यबिधि र निर्देशिकामा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्था थप गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन नियम तथा कार्यबिधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित बर्गमा हुने सबै प्रकारका बिभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान ब्यवस्था गरिएको छ/छैन।	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायहरुमा हुने सबै प्रकारका बिभेदजन्य कार्यहरु रोक्ने स्थानीय कानुन नबनेको तर राष्ट्रिय कानुन नै पालन भएको।	आंशिक	स्थानीय कानुनहरुमा पनि महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित बर्गमा हुने सबै प्रकारका बिभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान ब्यवस्था गर्नु पर्ने।
१.१.६	संघीय कानुनले ब्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित बर्ग माथि हुने हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको।	गाउँपालिकामा न्यायिक समितिको गठन र परिचालन अनिवार्य भएको हुँदा महिला र अन्य लक्षित वर्ग माथि हुने हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने तर आंशिक मात्र पाईएको।	आंशिक	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय माथि माथि हुने सबै खाले हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्धको लागि स्थानीय कानुन तथा कार्यक्रम तयारी र लागु गर्नु पर्ने।
१.१.७	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको (समुदायको प्रचलन बिभेदकारी भएको/नभएको।)	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने स्थानीय कानुन नभएको।	कमजोर	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने स्थानीय कानुन लागु गर्नु पर्ने।
१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रेथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने बिभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको।	गाउँपालिकामा यो समस्या नभएको।	सबल	
१.२	**योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**			

१.२.१	आवधिक योजना र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ/छैन ?	बार्षिक योजनामा लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि नीति र कार्यक्रमहरु भएको । उक्त योजनाहरुमा मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य तयार गर्ने चलन नभएको ।	आंशिक	लैससास रणनीतिमा उल्लेख भएको रणनीति तथा कार्यनीतिहरु आवधिक तथा बार्षिक योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
१.२.२	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहको अवस्था बिश्लेषणको आधारमा सो समुहको लागि वा प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउँने गरेको/नगरेको ?	महिला बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहको अवस्था बिश्लेषणको आधारमा सो समुहलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने ब्यवस्था नभएको ।	कमजोर	महिला बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहको अवस्था बिश्लेषणको आधारमा सो समुहलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने ब्यवस्था गर्नु पर्ने ।
१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समुहहरुको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेको योजना प्राथमिकिकरणमा पर्ने गरेको/नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ बस्तीस्तरवाट आएका योजना कार्यक्रमहरुलाई समेटेको/नसमेटेको परीक्षण गर्ने ।)	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा लक्षित समुहको सहभागिता आंशिक रहेको । उनीहरुले माग गरेका आंशिक योजनाहरुलाई प्राथमिकीकरणमा पार्ने गरेको ।	आंशिक	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा लक्षित समुहको सहभागिता गराउनु पर्ने ।
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको ब्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने बिषयमा छलफल भए/नभएको ?	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको ब्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने बिषयमा छलफल हुने गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई नियमित गर्नु पर्ने ।

१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टा छुट्टै अवस्था बिश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको/नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टा छुट्टै अवस्था बिश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने कार्य बिधिवत नभएको ।	आंशिक	महिला र पुरुष एबं लक्षित समुदायका अवस्था बिश्लेषण तथा आवश्यकता पहिचान र सोको आधारमा कार्यक्रमहरु तयार गर्ने कार्यको लागि नीतिगत ब्यवस्था र उक्त कार्य बिधिवत रुपमा गर्ने र सोको प्रमाण कागाजातहरु सूरक्षित राख्ने ।
१.२.६	स्थानीय सरकारले दिगो बिकासका लक्ष्यहरु बिशेष गरेर लक्ष्य ५ लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने बिषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट बिनियोजना हुने गरेको/नगरेको ?	दिगो बिकास लक्ष्यहरु र लक्ष्य ५ को स्थानीयकरण नभएको र उक्त कार्यक्रमहरुको लागि बजेट बिनियोजन नभएको ।	कमजोर	दिगो बिकास लक्ष्यहरु र लक्ष्य ५ को स्थानीयकरण तथा उक्त कार्यक्रमहरुको लागि बजेट बिनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
१.२.७	स्थानीय तहको योजना महिला बालबालिका तथा पिछाडिएको बर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको/नबनेको ?	स्थानीय तहको थोरै योजनाहरु महिला बालबालिका तथा पिछाडिएको बर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको ।	सबल	स्थानीय तहको निस्चित प्रतिशत बजेट अनुसारका योजनाहरु महिला बालबालिका तथा पिछाडिएको बर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने सूनिस्चितता नियमित गर्नु पर्ने ।
१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहको प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४० प्रतिशत महिलाको सहभागिता भएको/नभएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको/नदिएको ?	उपभोक्ता समितिहरुमा महिला तथा लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व रहेको र मुख्य कार्यकारी पदमा उनीहरुको थोरै सहभागिता रहेको पाईएको ।	सबल	उपभोक्ता समितिहरुमा महिला तथा लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व बढाउने र मुख्य कार्यकारी पदमा उनीहरुको संलग्नता बढाउनको लागि आबश्यक कार्य गर्नु पर्ने ।
१.३	**बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**			

१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला बालबालिका अपांग जनजाति मुस्लिम मधेशी पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र बिपन्न वर्गका समुहहरुसंग बसेर समस्या केलाउने (बिश्लेषण) गर्ने गरिएको/नगरिएको ?	योजना तर्जुमाको क्रममा गाउँपालिकाका महिला समुह, दलित र आदिबासी जनजातिको संगठनहरु र अन्य लक्षित बर्गका समुहहरुसंग बैठक बसी समस्याहरु बारेमा छलफल र कार्यक्रमहरु पहिचान गर्ने कार्य आंशिक भएको।	आंशिक	गाउँपालिकाले स्थानीय योजना तर्जुमा गर्दा महिला लगायत सबै लक्षित वर्गका आवश्यकता र कार्यक्रम पहिचानको लागि बैठक बसी सोको दस्तावेज तयार कार्य नियमित रुपमा गर्नु पर्ने।
१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता बिकास योजनामा लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एबं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको ब्यवस्था गरिएको/नगरिएको ?	गाउँपालिकामा क्षमता बिकास योजना तयार नभएको। लैससास परीक्षणको लागि बजेट ब्यवस्था गरी परीक्षण कार्य भएको।	आंशिक	गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना तयारी गर्ने उक्त योजनामा लैससासको कार्यान्वयनको लागि योजना समावेश गर्ने र लागु गर्नु पर्ने। हरेक आ ब को प्रथम चौमासिकमा लैससास परीक्षण गर्नु पर्ने।
१.३.३	परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा समावेशी बिषयमा सुधार गर्न क्षमता बिकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समाबेश गरिएको/नगरिएको ?	यो कार्य भएको छैन।	कमजोर	हरेक आ ब मा लैससास परीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन अनुसार क्षमता बिकासका कार्यक्रमहरुमा बजेट बिनियोजन र कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।
१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गरी उनीहरुको हितमा कार्यक्रममा समयमै खर्च गरिएको/नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रम बिच भिडान)	लक्षित समुहको लागि कार्यक्रम तथा बजेट बिनियोजन चाही भएको। स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजनको ब्यवस्था नभएको।	आंशिक	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजनको ब्यवस्था गर्नु पर्ने।

२	**संस्थागत ब्यवस्था**			
२.१	**कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व**			
२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तह (कर्मचारी/पदाधिकारी) मा महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन ?	स्थानीय सरकारको निर्णायक तह (कर्मचारी/पदाधिकारी) मा महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व छैन।	आंशिक	निर्णायक तहमा महिला पुरुषको समान प्रतिनिधित्वको नीतिगत ब्यवस्था तयारी र कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।
२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिंग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरुको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिएको छ/छैन ?	कर्मचारीको पद आवश्यकता पहिचान र पदपूर्ति कार्यहरुमा सबै जातजाति वर्ग लिंग र समुदायवाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व सुनिस्चित गर्ने नीति तथा रणनीति कार्यान्वयन नभएको।	कमजोर	कर्मचारीको पद आवश्यकता पहिचान (O&M) र पदपूर्ति कार्यहरुमा सबै जातजाति वर्ग लिंग र समुदायवाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व सुनिस्चित गर्ने नीति तथा रणनीति लागु गर्नु पर्ने।
२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको/नगरेको ?	महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखाको नीतिगत ब्यवस्था नभएकोले सोको कार्यान्वयन छैन।	कमजोर	महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखाको नीतिगत ब्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता बिकासका अवसर बितरण गर्दा सकारात्मक बिभेदको ब्यवहार गरिएको	आंशिक	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता बिकासका अवसर बितरण गर्दा सकारात्मक बिभेदको स्थानीय नीति लागु गर्नु पर्ने।

	अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक बिभेदको नीति लिएको/नलिएको ?	तर स्थानीय नीति लागु नभएको ।		
२.२	**कार्यप्रणाली समावेशी**			
२.२.१	महिला र पुरुष बिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निस्चित कार्यनीति छ/छैन ?	लैससास रणनीति २०७९ तर्जुमा भै कार्यान्वयनमा रहेको ।	सबल	लैससास रणनीति २०७९ को रणनीति तथा कार्यनीतिहरु बार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैंगिक बिकास हेर्ने ईकाईको ब्यवस्था छ/छैन ? (लैंगिक बिकास डेस्क वा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको ब्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिएको/नगरिएको)	गाउँपालिकामा लैससास ईकाई नबनेको । गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयन समिति गठन नभएको ।	कमजोर	लैससास ईकाई र लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरी परिचालन गर्नु पर्ने ।
२.२.३	स्थानीय सरकारवाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्ब्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ/छैन ?	कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्ब्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता लागु नभएको ।	कमजोर	कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्ब्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता लागु गर्नु पर्ने ।
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको/नगरेको ?	लैससास कार्यान्वयन समिति नै गठन भएको छैन । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा महिला बालबालिका र लक्षित समुदायको सहभागिता सामान्य रहेको । वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल सामान्य समावेशी भएको ।	आंशिक	लैससास कार्यान्वयन समिति नै गठन गरी परिचालन गर्नु पर्ने । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा महिला बालबालिका र लक्षित समुदायको सहभागिता बृद्धि गर्ने कार्य गर्नु पर्ने । वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल अधिकतम् समावेशी बनाउनु पर्ने ।

		योजना तर्जुमा कार्यमा समावेशीता सम्बन्धमा अनुगमन नभएको ।		योजना तर्जुमा कार्यमा समावेशीता सम्बन्धमा अनुगमन गर्नु पर्ने ।
२.३	**समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व**			
२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट महिला र पुरुषको समवेशी प्रतिनिधित्व हुने ब्यवस्था रहेको/नरहेको ?	गाउँपालिकाका समिति उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायवाट प्रतिनिधित्व कानुनमा तोकिए अनुसार गराईएको । गाउँपालिकाले यथेष्ट नीतिगत ब्यवस्था गरी नसकेको ।	सबल	स्थानीय स्तरमा लैससास नीति र कार्यबिधि लागू गर्ने जसमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने सबै किसिममा समिति उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको प्रतिनिधित्व सूनिस्चित गर्नु पर्ने ।
२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायका छलफल र निर्णय प्रक्रियामा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको/नपाएको ?	हालसम्म गठित समिति उपसमितिहरुमा प्रतिनिधित्व गरेका महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका प्रतिनिधिहरुले छलफल र निर्णय कार्यमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको ।	सबल	गाउँपालिकावाट गठित समिति उपसमितिहरुमा प्रतिनिधित्व गरेका महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका प्रतिनिधिहरुले छलफल र निर्णय कार्यमा अर्थपूर्ण सहभागिताको लागि सहजिकरण गर्नु पर्ने ।
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा समिक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी बिश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको/नगरेको ?	कार्यक्रम अनुगमन समिति उपसमितिहरुले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी बिश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिएको जानकारी प्राप्त भए पनि लिखित दस्तावेज नपाईएको ।	आंशिक	कार्यक्रम अनुगमन समिति उपसमितिहरुले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी बिश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव लिखित रुपमा उपलब्ध गराउने र सोको उपयोग गर्नु पर्ने ।
२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र	यस्ता समिति, उपसमिति र	आंशिक	यस्ता समितिहरुले लैससास कार्यान्वयन

	कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरेको/नगरेको ?	कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको आंशिक कार्यान्वयन हुने गरेको।		सम्बन्धमा दिएका सूझावहरु लिखित रुपमा संकलन गरी राख्ने र सुझावहरुको कार्यान्वयन प्रारम्भ गर्नु पर्ने।
२.४	**बित्त ब्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता**			
२.४.१	स्थानीय तहमा महिला बिकास, लैंगिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सिप बिकास नेतृत्व बिकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत ब्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको/नगरिएको ?	महिला बिकास, लैंगिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सिप बिकास नेतृत्व बिकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा आर्थिक ऐनमा छुट्टै कोषको ब्यवस्था नगरेको।	कमजोर	गाउँपालिकामा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय सवालहरु समधानको लागि छुट्टै कोषको ब्यवस्था गर्नु पर्ने।
२.४.२	के आदिबासी, जनजाति, दलित, अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको बिकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको ब्यवस्था भएको छ ? उनीहरुको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	महिला तथा लक्षित समुदायको बिकास र सशक्तिकरणको लागि कार्यक्रमहरुमा बजेट बिनियोजन भए पनि यथेष्ट नभएको।	आंशिक	स्थानीय स्तरमा महिला तथा लक्षित समुदायको संख्या र रणनितिक आवश्यकताको आधारमा कुल पूजीगत बजेट निस्चित प्रतिशत बजेट उक्त कार्यमा बिनियोजन गर्नु पर्ने।
२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैंगिक डेस्कको बिकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको लागि बजेटको ब्यवस्था गरिएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	लैंगिक डेस्कको बिकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको लागि बजेटको ब्यवस्था गरिएको छैन।	कमजोर	गाउँपालिकामा लैंगिक डेस्कको बिकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको लागि बजेटको ब्यवस्था गर्नु पर्ने।
२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली ब्यवस्थापन गर्न बजेट ब्यवस्था गरेको/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ?	गाउँपालिकाले समावेशी सूचना प्रणाली प्रारम्भ गरेको। कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धि	सबल	कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धि सूचना दिने ब्यवस्था प्रभावकारी बनाउनु पर्ने।

		सूचना दिने गरेको ।		
२.५	**तथ्याङ्क संकलन तथा ब्यवस्थापन**			
२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना या तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग उमेर जात र आर्थिक स्थिति आदि) - गाउँ/नगर प्रोफाईल	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को तथ्यांक प्रयोग गरि गाउँपालिकाको प्रोफाईल तयार भएको । समुदाय स्तरको आधारभूत खण्डिकृत सूचना वा तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक नगरेको ।	आंशिक	यस्ता समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना वा तथ्यांक बार्षिक वा कुनै निस्चित अवधिमा अध्यावधिक गर्ने ब्यवस्था गर्नु पर्ने ।
२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना वा तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको/नगरेको (गाउँ/नगर प्रोफाईल)	समुदायस्तरका आधारभूत खण्डीकृत सूचना वा तथ्यांकमा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन कार्य नभएको ।	कमजोर	समुदायस्तरका आधारभूत खण्डीकृत सूचना वा तथ्यांकमा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन र अध्यावधिक गर्नु पर्ने ।
२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय बिकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	बार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा गर्दा पार्श्वचित्रका खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार रुपमा लिने कार्य आंशिक भएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा गर्दा पार्श्वचित्रका खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधारको रुपमा उपयोग गर्नु पर्ने ।
२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सूरक्षा पाउने ब्यक्तिहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख ब्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ?	आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सूरक्षा पाउने ब्यक्तिहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख ब्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक राखेको ।	कमजोर	यस कार्यलाई नियमित गर्नु पर्ने ।
३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**			

३.१	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**			
३.१.१	लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता बिकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन भए नभएको र यस्तो रकम खर्च कार्यबिधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको/नआएको ?	लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता बिकास कार्ययोजना तयार नगरेको।	कमजोर	लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता बिकास कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।
३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले लैंगिक तथा समावेशी बिकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समुह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको/नगरिएको ?	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुले लैंगिक तथा समावेशी बिकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छैनन्। आंशिक कर्मचारीहरु लैससास सम्बन्धी तालिममा सहभागी भएका छन्।	आंशिक	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुलाई लैससास र लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिमको ब्यवस्था गर्नु पर्ने। लैससास सम्बन्धी तालिममा सहभागी नभएका कर्मचारीहरुलाई उक्त तालिम दिने गर्नु पर्ने।
३.१.३	तालिमका बिषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन ?	तालिमका बिषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग आंशिक भएको। महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छैन।	आंशिक	तालिमका बिषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग सम्बन्धमा प्रतिज्ञापत्र जारी गर्नु पर्ने। महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने कार्य गर्नु पर्ने।
३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहको पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता बिकास, नेतृत्व बिकासको तालिम, भ्रमण) छन्/ छैनन् ? सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरिएको छ/छैन ?	पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता बिकास, नेतृत्व बिकासको तालिम, भ्रमण) कार्यान्वयन गरिएको तर यथेष्ट नभएको।	आंशिक	पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता बिकास, नेतृत्व बिकासको तालिम, भ्रमण) को आवश्यता पहिचान गरी कार्यक्रम तथा बजेट ब्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।

३.१.५	के स्थानीय सरकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (बिषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	गाउपालिकामा लैससास सम्बन्धि तालिम दिन र कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने सक्ने आंशिक जनशक्ति छन् ।	आंशिक	गाउँपालिकाले लैससास तालिम तथा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्तिको किसिम र संख्या पहिचान गरी आवश्यक क्षमता बिकास तालिम र कार्यक्रमहरु गर्नु पर्ने ।
३.१.६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन बिकास केन्द्र वा शाखा वा ईकाईको ब्यवस्था छ ?	गाउँपालिकामा मानव संसाधन बिकास केन्द्र स्थापना गरिएको छैन ।	कमजोर	गाउँपालिकामा मानव संसाधन बिकास केन्द्र स्थापना गर्नु पर्ने ।
३.१.७	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको ? (सञ्चालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	यो तालिम सञ्चालन गरिएको छैन ।	कमजोर	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
३.१.८	महिला बिकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरुको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु र कर्मचारीहरुलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमूखिकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	वेईजिङ घोषणापत्र सम्बन्धमा स्थानीय पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई अभिमूखिकरण गरिएको छैन ।	कमजोर	वेईजिङ घोषणापत्र सम्बन्धमा स्थानीय पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई अभिमूखिकरण कार्यक्रम गर्नु पर्ने ।
३.२	**अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसँस्कार सम्बन्धि जनचेतना**			
३.२.१	महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरी कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	आ ब २०७८/७९ मा महिला हिंसा बिरुद्धको सचेतनामूलक कार्यक्रममा बजेट बिनियोजन गरी वडा नं ६ मा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको । (कार्यक्रम	आंशिक	महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरी सबै वडाहरुमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने ।

		संख्या १ र उपस्थिति ५२ जना)		
३.२.२	लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका/नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा बिरुद्ध सुन्य सहनशिलता अपनाएको छ ? (घटेको घट्ना संख्या र लिईएको निर्णय)	लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा गरेको छैन । महिला हिंसा बिरुद्ध सुन्य सहनशिलता सम्बन्धमा स्थानीय कानुन छैन ।	आंशिक	लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणाको लागि तयारी गर्नु पर्ने । महिला हिंसा बिरुद्ध सुन्य सहनशिलता सम्बन्धमा स्थानीय नीति तथा कानुन तयार गरी लागु गर्नु पर्ने ।
३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चानल गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	आ ब २०७६/७७ मा महिला हिंसा बिरुद्धको सचेतनामूलक कार्यक्रममा बजेट बिनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको (कार्यक्रम १ उपस्थिति ५२ जना)	कमजोर	स्थानीय सरकारले महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चानल गर्नु पर्ने ।
३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका बिभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल बिवाह, बहुबिवाह, दाईजो आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	स्थानीय स्तरमा उल्लेखित सामाजिक कुसंस्कारहरु निर्मुल गर्नको लागि बिभिन्न सचेतनामूलक तालिमहरु सम्पन्न गरेको । आ ब २०७८/७९ मा १ वटा कार्यक्रमवाट ८६ जना लाभान्बित भएको ।	आंशिक	स्थानीय स्तरमा उल्लेखित सामाजिक कुसंस्कारहरु निर्मुल गर्नको लागि बिभिन्न सचेतनामूलक तालिमहरु नियमित रुपमा गर्नु पर्ने ।
३.३	**कानुनी साक्षरता**			
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समुहवाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संबिधान, स्थानीय	गाउँपालिकाका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई उल्लेखित संघवाट जारी भएका ऐन कानुनहरु सम्बन्धमा	आंशिक	गाउँपालिकाका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई उल्लेखित संघ र प्रदेशवाट जारी भएका ऐन कानुनहरु सम्बन्धमा

	सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी बित्त ब्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, बिषयगत कानुनहरु गाउँपालिकाले जारी गरेको कानुनहरु र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानुनहरुको बारेमा अभिमूखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	अभिमूखिकरण गरेको छ । गाउँपालिकाले स्थानीय रुपमा पारित गरी लागु गरेका ऐन नियमहरुको अभिमूखिकरण गर्न बाँकी छ ।		अभिमूखिकरण कार्य आवश्यकतानुसार गर्नु पर्ने । गाउँपालिकाले स्थानीय रुपमा पारित गरी लागु गरेका ऐन नियमहरुको अभिमूखिकरण कार्यक्रम गर्नु पर्ने ।
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनी मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयबस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमूखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	यस सम्बन्धमा गाउँपालिका सदस्यहरु, प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत र सबै शाखाका प्रमूखहरु जानकार छन् ।	सबल	यस कार्यलाई नियमित गर्नु पर्ने ।
३.३.३	के महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार, एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन बिरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा बिरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण)	गाउँपालिकाले महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको छ तर यथेष्ट भएको छैन ।	कमजोर	महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा कार्यक्रम वडा स्तरमा सञ्चालन गर्ने ।
३.३.४	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालनवाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन बिरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा बिरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण र यसको असर)	छैन ।	कमजोर	महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा कार्यक्रम वडा स्तरमा सञ्चालन गर्नु पर्ने ।

३.४	**बिपद ब्यवस्थापनमा समावेशीकरण**			
३.४.१	स्थानीय सरकारले बिपद ब्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड रणनीति कार्यनीति सहितको कार्यबिधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायसंग परामर्श गरे नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी बिशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहेको/नरहेको ?	गाउँपालिकामा बिपद ब्यवस्थापन कार्यबिधि नभएको।	आंशिक	बिपद ब्यवस्थापन कार्यबिधि तयार गरी लागु गर्नु पर्ने।
३.४.२	स्थानीय स्तरको बिपद सम्बन्धी तथ्यांक संकलन नक्साङ्कन तथा ब्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्यांक राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत बितरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	नगरेको।	कमजोर	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्यांक राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत बितरणमा प्रयोग गर्नु पर्ने।
३.४.३	समुदायमा आधारीत बिपद ब्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरुलाई पहिलो प्राथमिकता राखी कार्य गरेको/नगरेको ?	बिपद ब्यवस्थापनको सिलसिलामा महिला तथा बढी पिडितहरुलाई पहिलो प्राथमिकता दिने प्रचलन भएको तर नीतिगत ब्यवस्था नभएको।	आंशिक	बिपद ब्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्दा महिला तथा बढी पिडित ब्यक्तिहरुलाई प्राथमिकता दिने नीतिगत ब्यवस्था गर्नु पर्ने।
३.४.४	बिपद ब्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको/नगरेको ?	बिपद ब्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने ब्यवस्था नभएको।	कमजोर	बिपद ब्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने ब्यवस्था नियमित गर्नु पर्ने।

४.	**सेवा प्रवाह**			
४.१	**पूर्वाधार बिकास**			
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रोईङ डिजाईन लागत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपांगता भएका ब्यक्तिले निर्वाध रुपमा प्रयोग गर्न सकिने गरी लैंगिक, बाल र अपांग मैत्री सम्बेदनशिल संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको/नगरेको ?	गाउँपालिकाको नयाँ भवन डिजाईनमा यी नर्मस्हरु लागु नभएको ।	कमजोर	स्थानीय सरकारका मातहतका सबै भवनहरु तथा संरचनाहरुमा यी प्रावधानहरु लागु गर्नु पर्ने ।
४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन ?	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छैन ।	कमजोर	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण सम्बन्धि नीति लागु गर्नु पर्ने ।
४.१.३	स्थानीय तहले १५०० बर्गफिट भन्दा बढी प्लिन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला अपांगता भएका ब्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणवाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन ?	यो कार्य भएको छैन ।	कमजोर	स्थानीय तहले १५०० बर्गफिट भन्दा बढी प्लिन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला अपांगता भएका ब्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणवाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्न निर्देशन लागु गर्नु पर्ने

				।
४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलबिद्युत, बिभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतवाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरु रहे/नरहेको ?	यस क्षेत्रमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रमहरु नभएको ।	कमजोर	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा सम्बन्धिका कार्यक्रमहरुमा बजेट बिनियोजन र कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
४.२	**प्रजनन स्वास्थ्य**			
४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयूक्त, खतरायूक्त काममा नलगाउँने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको/नभएको ?	यस सम्बन्धमा स्थानीय नीतिहरु लागु नभएको ।	कमजोर	स्थानीय प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयूक्त, खतरायूक्त काममा नलगाउने सम्बन्धमा नीति समावेश गरी लागु गर्नु पर्ने ।
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको ब्यवस्था र सोको ब्यवस्थापन गरिएको छ/छैन ?	गाउँपालिका भवनहरु, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी र सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चाका आमाहरुलाई स्तनपान कक्ष र समयको ब्यवस्था नगरिएको ।	कमजोर	गाउँपालिका भवनहरु, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी र सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चाका आमाहरुलाई स्तनपान कक्ष र समयको ब्यवस्था गर्ने कार्य गर्नु पर्ने ।
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएका छन् ?	यी कार्यक्रम गरिएका छन् ।	सबल	यस कार्यहरुलाई निरन्तरता दिनुपर्ने ।
४.२.४	महिला, गरीब, निमूखा र बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको ?	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित समुदायका नागरिकहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्ने कार्यमा सहजिकरण भएको	कमजोर	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित समुदायका नागरिकहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्ने कार्यमा सहजिकरण कार्य गर्नु पर्ने ।

		छैन।		
४.३	**शिक्षा कार्यक्रम**			
४.३.१	गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका बिद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई बिद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	बालबालिकालाई बिद्यालय भर्ना गराउने अभियान गरेको।	सबल	यस कार्यलाई नियमित गर्नु पर्ने।
४.३.२	गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा बञ्चितिकरण परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्य पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउँन छात्रबृत्तिको ब्यवस्था गरी निश्पक्ष बितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	लक्षित बर्गका बालबालिकालाई बिद्यालयमा छात्रबृत्तिको ब्यवस्था भएको।	सबल	सबै समुदायका बिपन्न बालबालिकाहरुलाई समेत छात्रबृत्तिको ब्यवस्था गर्नु पर्ने।
४.३.३	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन भए नभएको ? (जस्तै अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किसोरी शिक्षा, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि) (कार्यक्रम संख्या पटक तथा सहभागी संख्या)	गत दुई बर्षवाट यी कार्यक्रमहरु गर्न नसकिएको।	कमजोर	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने।
४.३.४	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किसोरी छात्राको लागि प्याड र यौनशिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको/नगरेको ?	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय र किसोरी छात्राको लागि प्याड ब्यवस्था न्यून रहेको।	आंशिक	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किसोरी छात्राको लागि प्याड र यौनशिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रमको अनुगमन र कमजोर भएको क्षेत्रमा पुन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।

४.४	**खानेपानी तथा सरसफाई**			
४.४.१	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासंग हात धुने ब्यवस्था, महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको ब्यवस्था र स्यानिटाईजरको उपयोग गर्ने प्रबन्ध भए/ नभएको ?	गाउँपालिकामा पिउने पानी, हात धुने ब्यवस्था ब्यवस्था भएको । सबै वडाहरुमा महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको ब्यवस्था भई नसकेको ।	आंशिक	गाउँपालिकाको भवन तथा वडा कार्यालयहरुमा महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालय र नियमित सरसफाईको ब्यवस्था नियमित गर्नु पर्ने ।
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाई अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	बिभिन्न टोलबस्तीहरुमा खुला दिशा मूक्त अभियान, घरघरमा सौचालय र टोल सफाई जस्ता कार्यक्रमहरु भएको ।	आंशिक	यस कार्यलाई नियमित गर्ने र सबै वडामा यो अभियान सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
४.४.३	कुहिने नकुहिने घरायासी फोहर छुट्याउने ब्यवस्था, फोहर संकलन तथा बिसर्जन, घरघरमा भान्साको फोहर र पानीवाट करेसाबारी तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको ?	यस गाउँपालिकामा पातलो बस्ती भएकोले फोहर ब्यवस्थापनमा त्यति समस्या नआईसकेको तर कार्यक्रम प्रारम्भ गर्नु पर्न आवश्यकता देखिएको ।	सबल	गाउँपालिकाबासीहरुलाई फोहर छुट्याउने, कुहिने फोहरलाई खेतबारीमा उपयोग गर्ने र नकुहिने प्लाष्टिक र बोत्तलजन्य पदार्थको उचित ब्यवस्थापन गर्न तालिम उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
४.४.४	महिलाहरु बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफा पानीको सहज ब्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, पराम्परागत ईनार र कुवाको पूनर्जिवीकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/ नगरेको ?	स्थानीय मूल संरक्षण, आकासे पानी संकलन र उपयोग प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन नभएको ।	कमजोर	स्थानीय मूल संरक्षण, आकासे पानी संकलन र उपयोग प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रमहरु गर्नु पर्ने ।

४.५	**स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार ब्यवस्थापन**			
४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्सांकनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरु राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ/छैन ?	गाउँपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक केही कार्यक्रमहरु भएको थियो । बिगत २ बर्ष कोभिड १९ को कारण यस्ता कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा समस्या भएको थियो ।	आंशिक	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरु अझ आवश्यकताको आधारमा तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
४.५.२	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता बिकासको लागि कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु नभएको ।	कमजोर	स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता बिकासको लागि कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
४.५.३	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरु (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरु) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे/नगरेको (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सूचकांक) ?	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरु तयार गर्ने कार्यहरु जस्तै उनीहरुको मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम आदि भएको छैन ।	कमजोर	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरु (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरु) र सामाजिक परिचालक तयार कार्य गर्नु पर्ने ।
४.५.४	गरीब र बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको ब्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ?	यस गाउँपालिकामा सुपथ मूल्य सहकारी सञ्चालन कार्यक्रम छैन ।	कमजोर	यस गाउँपालिकामा सुपथ मूल्य सहकारी सञ्चालन कार्यक्रमको प्रारम्भ गर्नु पर्ने ।

५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**			
५.१	**सुशासन**			
५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, बिकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यापालिका तथा सभावाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीवाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	गाउँपालिकाले स्थानीय बिकास तथा स्थानीय शासनका कार्यहरु गर्दा कार्यपालिका तथा सभावाट नीति र कानुनहरु जारी गरी सोही अनुसार सम्बन्धित अधिकारीवाट निर्णय गरी काम गर्ने गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
५.१.२	स्थानीय तहले बिधिको शासन ब्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शुन्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरु कार्यान्वयनमा ल्याएको/नल्याएको ?	गाउँपालिकाले यी कार्यहरु आंशिक गरेको । महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकारका नीतिहरु कार्यान्वयनमा नआइसकेको ।	आंशिक	स्थानीय तहले बिधिको शासन ब्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शुन्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरु लागु गर्नु पर्ने ।
५.१.३	महिला बिकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्वटा प्रतिबद्धताहरुको क्षेत्रमा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ?(कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	बेईजिङ घोषणापत्रका प्रतिवद्धताहरुलाई स्थानीय कार्यक्रमहरुमा समावेश नगरिएको ।	कमजोर	बेईजिङ घोषणापत्रका प्रतिवद्धताहरुलाई नीतिगत निर्णय गरी स्थानीय कार्यक्रमहरुमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
५.१.४	संयूक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजना गरी कार्यक्रमहरु समयमै सम्पन्न गरेको छ ?	यस क्षेत्रमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रमहरु नभएको ।	कमजोर	संयूक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजना गरी कार्यक्रमहरु गर्नु पर्ने ।

५.२	**उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता**			
५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/ नगरेको ?	गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य नगरेको	कमजोर	गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य गर्नु पर्ने ।
५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको ?	गाउँपालिकाले यी कार्यहरु नै नगरेकोले सहभागिता नभएको ।	कमजोर	गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य गर्ने र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायवाट उपस्थितिको लागि ब्यवस्था गर्नु पर्ने ।
५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्ति तथा समुदायका तर्फवाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति र कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका बिषयमा आवाज उठ्ने गरे/नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारवाट सम्वोधन हुने गरे/नगरेको ?	गाउँपालिकामा यो कार्य नभएको ।	कमजोर	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्तीहरुको सुझावहरु लिने र सोको सम्बोधन गर्नु पर्ने ।
५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको ?	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचारसंहिता लागु भएको । कार्मचारीहरुको आचारसंहिता चाँही लागु नभएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचारसंहिताको कार्यान्वयन परीक्षण नियमित रुपमा गर्नु पर्ने । कार्मचारीहरुको आचारसंहिता लागु गर्नु पर्ने ।

५.३	**सूचना तथा सञ्चार**			
५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्लिम, पिछडावर्ग दलित, अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरी राखेका कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले थाह पाउने गरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ?	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको र बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट किताब प्रकाशन हुने गरेको।	सबल	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको र बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट किताब प्रकाशन गर्नु पर्ने।
५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे नगरेको ?	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रशारण नगरेको।	कमजोर	गाउँपालिकाका सूचनाहरु आवश्यकतानुसारका भाषामा प्रशारण गर्नु पर्ने।
५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसूचित गर्ने गरेको छ ?	स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह नगरेको।	कमजोर	स्थानीय सञ्चार माध्यमहरुवाट लैससास बिकास सम्बन्धी सूचनाहरु प्रवाह गर्नु पर्ने।
५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जातजातिका बिपन्न वर्ग (आदिबासी जनजाति दलित मधेशी मुस्लिम पिछडावर्ग) अपांगता भएको ब्यक्तिहरु जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरुको सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहवाट यी वर्गहरुको जनचेतना बृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्यांकसंग समेत तुलना गर्न सकिने)	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित बर्गका समुदायको लागि सूचना शिक्षा र सञ्चार कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको छैन।	कमजोर	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित बर्गका समुदायको लागि सूचना शिक्षा र सञ्चार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।
५.४	**अनुगमन र मूल्यांकन**			

५.४.१	के कार्यक्रम तथा परीयोजना कार्यान्वयनवाट सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन सकेको छ ?	बार्षिक कार्यक्रमवाट स्थानीय समुदायले अधिकतम् लाभ लिएका छन् ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
५.४.२	के स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गर्दा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी बिकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ असर र प्रभाव बिश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गर्दा महिला तथा लक्षित बर्गलाई पुगेको लाभ असर र प्रभावको बिश्लेषण नभएको ।	कमजोर	गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गर्दा महिला तथा लक्षित बर्गलाई पुगेको लाभ असर र प्रभावको बिश्लेषण गर्नु पर्ने ।
५.४.३	के स्थानीय सरकारको समिक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका बिपन्न बर्ग (आदिबासी, जनजाति, दलित, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ ?	गाउँपालिकाको समिक्षा बैठकहरुमा महिला तथा सबै लक्षित बर्ग लक्षित कार्यक्रमहरु सम्बन्धमा आंशिक छलफल हुने गरेको ।	आंशिक	गाउँपालिकाको समिक्षा बैठकहरुमा महिला तथा सबै लक्षित बर्ग लक्षित कार्यक्रमहरु सम्बन्धमा छलफल तथा निर्णयहरु पारित गर्नु पर्ने ।
५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्यांकनवाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	अनुगमन तथा मूल्यांकनवाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने कार्य आंशिक रुपमा भएको ।	आंशिक	अनुगमन तथा मूल्यांकनवाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्नु पर्ने ।
५.५	**समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार**			
५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	गाउँपालिकाले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।

५.५.२	लैंगिक समानता तथा समावेशी बिकासको लागि बिभिन्न सरोकारवाला निकायहरु बिच सञ्जाल सदस्य बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको बिकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?	यस्तो सञ्जाल बनेको नपाईएको ।	कमजोर	लैससास सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरु र सरोकारवालाहरु बिच लैससास कार्यान्वयन सञ्जाल गठन गरी परीचालन गर्नु पर्ने ।
५.५.३	लैंगिक समानता तथा समावेशी बिकासको लागि बिभिन्न सरोकारवाला निकायहरु बिच कार्यगत संयन्त्र (सञ्जाल) का प्रतिनिधिहरुलाई लैंगिक तथा समावेशी बिकास सम्बन्धी क्षमता बिकास तालिमहरु प्रदान गर्ने गरे/ नगरेको ?	लैससास सञ्जाल नबनेको र सो क्षेत्रमा क्षमता बिकास तालिमहरु नभएको ।	कमजोर	लैससास सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरु र सरोकारवालाहरु बिच लैससास कार्यान्वयन सञ्जाल गठन गरी क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
५.५.४	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सूरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ?	यी कार्यक्रमहरु पालिकाको योजनाम समावेश नभएको र बजेट बिनियोजन नभएको ।	कमजोर	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सूरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।

३.४ अवसर र चुनौतिहरु

यस निसीखोला गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको क्रममा देखिएका अवसर र चुनौतिहरुलाई देहाय अनुसार प्रस्तु गरिएको छः

३.४.१ अवसरहरु

क) लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न नेपालको संबिधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ र अन्य संघीय तथा प्रादेशिक नीति र कानुनहरुले निर्देशन गरेको या मार्ग प्रदान गरेको ।

ख) नेपालका सबै स्थानीय सरकारहरुलाई स्थानीय नीति ऐन र अन्य कानुनहरु पारित गरी लागु गर्ने अधिकार संबिधानतः प्राप्त भएको हुँदा लैससास सम्बन्धि स्थानीय नीति तथा कानुनी ब्यवस्थाहरु लागु गर्न सकिने ।

ग) लैससास कार्यान्वयन गर्न बजेट तथा कार्यक्रमहरु पारित गरी कार्यान्वयनमा प्राबिधिक कठिनाईहरु नभएको हुँदा सजिलै यस अवधारणालाई सबै वडाका सबै टोलहरुमा कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

३.४.१ चुनौतिहरु

क) नव निर्वाचित पदाधिकारीहरुलाई गाउँपालिकाका ऐन तथा कानुनी ब्यवस्थाहरु बारेमा जानकारी नभईसकेको हुँदा लैससास कार्यान्वयनमा केही समय लाग्ने देखिन्छ ।

ख) लैससास सम्बन्धि सम्बिधानमा भएको ब्यवस्था, अन्तर्राष्ट्रिय घोषणापत्र र महासन्धीहरुको मर्म र प्रावधानहरु सम्बन्धमा गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र स्थानीय नागरिकहरु त्यति जानकार नभैसकेको हुँदा यसलाई कार्यान्वयन गर्न केही लामो समय लाग्ने देखिन्छ ।

ग) गाउँपालिकाको लैससास सम्बेदनशिल आवधिक योजना तयार नभैसकेको हुँदा यसको बार्षिक योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्न कठिनाई देखिएको ।

घ) महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदायको चेतना स्तर अझै न्यून रहेको हुँदा उनीहरुको स्थानीय सरकारमा सहभागिता र सेवा सुबिधामा पहुँच सुनिस्चित गर्न चुनौति रहेको ।

३.५ लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी बिकास कार्ययोजना

तालिका ६: लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी बिकास कार्ययोजना

क्र सं	आवश्यक क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी			समयावधि	थप आर्थिक दायित्व	
		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
१	**नीति कानुन र योजना**						
१.१	**नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता**						
१.१.१	नीति तथा कानुनमा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्थाहरुलाई समावेश गर्न लैससास कार्यान्वयन कार्यटोली गठन र परिचालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√
१.१.२	गाउँपालिकाको नीति कानुन र योजना तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टीकोणवाट उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√
१.१.३	स्थानीय ऐन र निर्देशिकाहरुको समिक्षा गरी आवश्यक स्थानहरुमा लैससास दृष्टिकोण उपयोग गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√

१.१.४	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीतिको कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन नियमित गर्ने । स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यबिधि र निर्देशिकामा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्था थप गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√
१.१.५	स्थानीय कानुनहरुमा पनि महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित बर्गमा हुने सबै प्रकारका बिभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√
१.१.६	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय माथि माथि हुने सबै खाले हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्धको लागि स्थानीय कानुन तथा कार्यक्रम तयारी र लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√
१.१.७	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने स्थानीय कानुन लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्र प्र अ प्रशासन शाखा	आ ब २०७९/८० पौष मसान्त		√
१.२	**योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**						

१.२.१	लैससास रणनीतिमा उल्लेख भएको रणनीति तथा कार्यनीतिहरु आवधिक तथा बार्षिक योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	□
१.२.२	महिला बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहको अवस्था बिश्लेषणको आधारमा सो समुहलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	□
१.२.३	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा लक्षित समुहको सहभागिता गराउने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	□
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको ब्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने बिषयमा छलफल गर्ने कार्य नियमित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	√

१.२.५	महिला र पुरुष एबं लक्षित समुदायका अवस्था बिश्लेषण तथा आवश्यकता पहिचान र सोको आधारमा कार्यक्रमहरु तयार गर्ने कार्यको लागि नीतिगत ब्यवस्था र उक्त कार्य बिधिवत रुपमा गर्ने र सोको प्रमाण कागाजातहरु सूरक्षित राख्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	√
१.२.६	दिगो बिकास लक्ष्यहरु र लक्ष्य ५ को स्थानीयकरण तथा उक्त कार्यक्रमहरुको लागि बजेट बिनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	
१.२.७	स्थानीय तहको निस्चित प्रतिशत बजेट अनुसारका योजनाहरु महिला बालबालिका तथा पिछाडिएको बर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने सूनिस्चितता नियमित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	
१.२.८	उपभोक्ता समितिहरुमा महिला तथा लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व बढाउने र मुख्य कार्यकारी पदमा उनीहरुको संलग्नता बढाउनको लागि आबश्यक कार्य गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	√	□
१.३	**बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**						

१.३.१	गाउँपालिकाले स्थानीय योजना तर्जुमा गर्दा महिला लगायत सबै लक्षित वर्गका आवश्यकता र कार्यक्रम पहिचानको लागि बैठक बसी सोको दस्तावेज तयार कार्य नियमित रुपमा गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित	□	√
१.३.२	गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना तयारी गर्ने उक्त योजनामा लैससासको कार्यान्वयनको लागि योजना समावेश गर्ने र लागु गर्ने। हरेक आ ब को प्रथम चौमासिकमा लैससास परीक्षण गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० पौष मसान्त बार्षिक रुपमा नियमित	√	
१.३.३	हरेक आ ब मा लैससास परीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन अनुसार क्षमता बिकासका कार्यक्रमहरुमा बजेट बिनियोजन र कार्यान्वयन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० पौष मसान्त बार्षिक रुपमा नियमित	√	
१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजनको ब्यवस्था गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० पौष मसान्त बार्षिक रुपमा नियमित	√	□
२	**संस्थागत ब्यवस्था**						
२.१	**कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व**						

२.१.१	निर्णायक तहमा महिला पुरुषको समान प्रतिनिधित्वको नीतिगत ब्यवस्था तयारी र कार्यान्वयन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	√
२.१.२	कर्मचारीको पद आवश्यकता पहिचान (O&M) र पदपूर्ति कार्यहरुमा सबै जातजाति वर्ग लिंग र समुदायवाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व सुनिस्चित गर्ने नीति तथा रणनीति लागु गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.१.३	महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखाको नीतिगत ब्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता बिकासका अवसर बितरण गर्दा सकारात्मक बिभेदको स्थानीय नीति लागु गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.२	**कार्यप्रणाली समावेशी**						

२.२.१	लैससास रणनीति २०७९ को रणनीति तथा कार्यनीतिहरु बार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	बार्षिक रुपमा नियमित		√
२.२.२	लैससास ईकाई र लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरी परिचालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० पौष मसान्त		√
२.२.३	कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्ब्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० पौष मसान्त		√
२.२.४	लैससास कार्यान्वयन समिति नै गठन गरी परिचालन गर्ने । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा महिला बालबालिका र लक्षित समुदायको सहभागिता बृद्धि गर्ने कार्य गर्ने । वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल अधिकतम् समावेशी बनाउने । योजना तर्जुमा कार्यमा समावेशीता सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.३	**समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व**						

२.३.१	स्थानीय स्तरमा लैससास नीति र कार्यबिधि लागू गर्ने जसमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने सबै किसिममा समिति उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको प्रतिनिधित्व सूनिस्चित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.३.२	गाउँपालिकावाट गठित समिति उपसमितिहरुमा प्रतिनिधित्व गरेका महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका प्रतिनिधिहरुले छलफल र निर्णय कार्यमा अर्थपूर्ण सहभागिताको लागि सहजिकरण गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.३.३	कार्यक्रम अनुगमन समिति उपसमितिहरुले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी बिश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव लिखित रुपमा उपलब्ध गराउने र सोको उपयोग गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.३.४	यस्ता समितिहरुले लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धमा दिएका सूझावहरु लिखित रुपमा संकलन गरी राख्ने र सुझावहरुको कार्यान्वयन प्रारम्भ गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.४	**बित्त ब्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता**						

२.४.१	गाउँपालिकामा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय सवालहरु समधानको लागि छुट्टै कोषको ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.४.२	स्थानीय स्तरमा महिला तथा लक्षित समुदायको संख्या र रणनितिक आवश्यकताको आधारमा कुल पूजीगत बजेट निस्चित प्रतिशत बजेट उक्त कार्यमा बिनियोजन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.४.३	गाउँपालिकामा लैंगिक डेस्कको बिकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको लागि बजेटको ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.४.४	कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धि सूचना दिने ब्यवस्था प्रभावकारी बनाउने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा सूचना शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.५	**तथ्याङ्क संकलन तथा ब्यवस्थापन**						
२.५.१	यस्ता समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना वा तथ्यांक बार्षिक वा कुनै निस्चित अवधिमा अध्यावधिक गर्ने ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√

२.५.२	समुदायस्तरका आधारभूत खण्डीकृत सूचना वा तथ्यांकमा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन र अध्यावधिक गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
२.५.३	गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा गर्दा पार्श्वचित्रका खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधारको रुपमा लिने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**						
३.१	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**						
३.१.१	लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता बिकास कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
३.१.२	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुलाई लैससास र लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम दिने । लैससास सम्बन्धी तालिममा सहभागी नभएका कर्मचारीहरुलाई उक्त तालिम दिने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		☐

३.१.३	तालिमका बिषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग सम्बन्धमा प्रतिज्ञापत्र जारी गर्ने । महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने कार्य गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
३.१.४	पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता बिकास, नेतृत्व बिकासको तालिम, भ्रमण) को आवश्यता पहिचान गरी कार्यक्रम तथा बजेट ब्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.१.५	गाउँपालिकाले लैससास तालिम तथा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्तिको किसिम र संख्या पहिचान गरी आवश्यक क्षमता बिकास तालिम र कार्यक्रमहरु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.१.६	गाउँपालिकामा मानव संसाधन बिकास केन्द्र स्थापना गर्न ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० पौष मसान्त	√	

३.१.७	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.१.८	वेईजिङ घोषणापत्र सम्बन्धमा स्थानीय पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई अभिमूखिकरण कार्यक्रम गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.२	**अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार सम्बन्धि जनचेतना**						
३.२.१	महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरी सबै वडाहरुमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.२.२	लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणाको लागि तयारी गर्ने। महिला हिंसा बिरुद्ध सुन्य सहनशिलता सम्बन्धमा स्थानीय नीति तथा कानुन तयार गरी लागु गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चानल गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	

३.२.४	स्थानीय स्तरमा उल्लेखित सामाजिक कुसंस्कारहरु निर्मुल गर्नको लागि बिभिन्न सचेतनामूलक तालिमहरु नियमित रुपमा गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.३	**कानुनी साक्षरता**						
३.३.१	गाउँपालिकाका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई उल्लेखित संघ र प्रदेशवाट जारी भएका ऐन कानुनहरु सम्बन्धमा अभिमूखिकरण कार्य आवश्यकतानुसार गर्ने । गाउँपालिकाले स्थानीय रुपमा पारित गरी लागु गरेका ऐन नियमहरुको अभिमूखिकरण कार्यक्रम गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
३.३.३	महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा कार्यक्रम वडा स्तरमा सञ्चालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.३.४	महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा कार्यक्रम वडा स्तरमा सञ्चालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.४	**बिपद ब्यवस्थापनमा समावेशीकरण**						

३.४.१	बिपद ब्यवस्थापन कार्यबिधि तयार गरी लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सा बि शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.४.२	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्यांक राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत बितरणमा प्रयोग गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	गाउँ कार्यपालिका	बिपद ब्यवस्थापन ईकाई	बिपद परेको समयमा	√	
३.४.३	बिपद ब्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्दा महिला तथा बढी पिडित ब्यक्तिहरुलाई प्राथमिकता दिने नीतिगत ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	बिपद ब्यवस्थापन ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
३.४.४	बिपद ब्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने ब्यवस्था नियमित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	बिपद ब्यवस्थापन ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
४.	**सेवा प्रवाह**						
४.१	**पूर्वाधार बिकास**						
४.१.१	स्थानीय सरकारका मातहतका सबै भवनहरु तथा संरचनाहरुमा यी प्रावधानहरु लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	भौतिक पूर्वाधार शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√

४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण सम्बन्धि नीति लागु गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	भौतिक पूर्वाधार शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.१.३	स्थानीय तहले १५०० बर्गफिट भन्दा बढी प्लिन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला अपांगता भएका ब्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणवाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्न निर्देशन लागु गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	भौतिक पूर्वाधार शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा सम्बन्धिका कार्यक्रमहरुमा बजेट बिनियोजन र कार्यान्वयन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	भौतिक पूर्वाधार शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.२	**प्रजनन स्वास्थ्य**						

४.२.१	स्थानीय प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयूक्त, खतरायूक्त काममा नलगाउने सम्बन्धमा नीति समावेश गरी लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
४.२.२	गाउँपालिका भवनहरु, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी र सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चाका आमाहरुलाई स्तनपान कक्ष र समयको ब्यवस्था गर्ने कार्य गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन नियमित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	जनस्वास्थ्य ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.२.४	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित समुदायका नागरिकहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्ने कार्यमा सहजिकरण कार्य गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	जनस्वास्थ्य ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.३	**शिक्षा कार्यक्रम**						
४.३.१	बिद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई बिद्यालयमा भर्ना गराउने कार्यक्रम नियमित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	शिक्षा ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	

४.३.२	सबै समुदायका बिपन्न बालबालिकाहरुलाई समेत छात्रबृत्तिको ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	शिक्षा ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.३.३	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	शिक्षा ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.३.४	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किसोरी छात्राको लागि प्याड र यौनशिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रमको अनुगमन र कमजोर भएको क्षेत्रमा पुन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	शिक्षा ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
४.४	**खानेपानी तथा सरसफाई**						
४.४.१	गाउँपालिकाको भवन तथा वडा कार्यालयहरुमा महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालय र नियमित सरसफाईको ब्यवस्था नियमित गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	वातावरण ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	□
४.४.२	यस कार्यलाई नियमित गर्ने र सबै वडामा यो अभियान सञ्चालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	वातावरण ईकाई जनस्वास्थ्य ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	□

४.४.३	गाउँपालिकाबासीहरुलाई फोहर छुट्याउने, कुहिने फोहरलाई खेतबारीमा उपयोग गर्ने र नकुहिने प्लाष्टिक र बोत्तलजन्य पदार्थको उचित ब्यवस्थापन गर्न तालिम उपलब्ध गराउने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	वातावरण ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
४.४.४	स्थानीय मूल संरक्षण, आकासे पानी संकलन र उपयोग प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रमहरु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	वातावरण ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		
४.५	**स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार ब्यवस्थापन**						
४.५.१	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरु अझ आवश्यकताको आधारमा तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
४.५.२	स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता बिकासको लागि कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गर्ने	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐

४.५.३	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरु (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरु) र सामाजिक परिचालक तयार कार्य गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
४.५.४	यस गाउँपालिकामा सुपथ मूल्य सहकारी सञ्चालन कार्यक्रमको प्रारम्भ गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**						
५.१	**सुशासन**						
५.१.२	स्थानीय तहले बिधिको शासन ब्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शुन्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरु लागु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		√
५.१.३	बेईजिङ घोषणापत्रका प्रतिवद्धताहरुलाई नीतिगत निर्णय गरी स्थानीय कार्यक्रमहरुमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐

५.१.४	संयूक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजना गरी कार्यक्रमहरु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	□
५.२	**उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता**						
५.२.१	गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
५.२.२	गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य गर्ने र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायवाट उपस्थितिको लागि ब्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्तीहरुको सुझावहरु लिने र सोको सम्बोधन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	√

५.२.४	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचारसंहिताको कार्यान्वयन परीक्षण नियमित रुपमा गर्ने। कार्मचारीहरुको आचारसंहिता लागु गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	
५.३	**सूचना तथा सञ्चार**						
५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको र बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट किताब प्रकाशन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	☐	√
५.३.२	गाउँपालिकाका सूचनाहरु आवश्यकतानुसारका भाषामा प्रशारण गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	☐	√
५.३.३	स्थानीय सञ्चार माध्यमहरुवाट लैससास बिकास सम्बन्धी सूचनाहरु प्रवाह गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा सूचना ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
५.३.४	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित बर्गका समुदायको लागि सूचना शिक्षा र सञ्चार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा सूचना ईकाई	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
५.४	**अनुगमन र मूल्यांकन**						

५.४.२	गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गर्दा महिला तथा लक्षित बर्गलाई पुगेको लाभ असर र प्रभावको बिश्लेषण गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	√
५.४.३	गाउँपालिकाको समिक्षा बैठकहरुमा महिला तथा सबै लक्षित बर्ग लक्षित कार्यक्रमहरु सम्बन्धमा छलफल तथा निर्णयहरु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	√
५.४.४	अनुगमन तथा मूल्यांकनवाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	योजना शाखा सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	√
५.५	**समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार**						
५.५.१	संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त		
५.५.२	लैससास सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरु र सरोकारवालाहरु बिच लैससास कार्यान्वयन सञ्जाल गठन गरी परीचालन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	□	√

५.५.३	लैससास सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरु र सरोकारवालाहरु बिच लैससास कार्यान्वयन सञ्जाल गठन गरी क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐
५.५.४	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सूरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने ।	गाउँपालिका अध्यक्ष गाउँपालिका उपाध्यक्ष प्र प्र अ	कार्यपालिका र गाउँ सभा	सामाजिक बिकास शाखा	आर्थिक बर्ष २०७९/८० असार मसान्त	√	☐

भाग – ४

निष्कर्ष र सूझावहरु

४.१ निष्कर्ष

नेपालमा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने आवश्यकता भएको कुरा त बिधितै छ । साथै लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धमा जारी भएका अन्तर्राष्ट्रिय घोषणाहरु तथा महासन्धीहरुमा नेपाल पक्ष भई कार्यान्वयन गर्नु पर्ने अनिवार्य ब्यवस्था छ । यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकारले सबै स्थानीय तहहरुमा लैससास परीक्षण गर्ने कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आएको हो । यसै सिलसिलामा यस निसीखोला गाउँपालिकाले आफ्नो कार्यक्रम तथा बजेटमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरेको छ ।

यस गाउँपालिका लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धमा परीक्षण गर्दा ५ वटा क्षेत्रहरु मध्ये सूचकहरुमा आधारित रही हेर्दा नीति कानुन र योजनामा ४७.५ प्रतिशत, संस्थागत ब्यवस्थामा ४५ प्रतिशत, मानव संसाधनमा ३५ प्रतिशत र सेवा प्रवाह क्षेत्रमा ३० प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ । त्यस्तै सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा पनि ३० प्रतिशत कार्य प्रगति देखिएको छ । यसवाट के प्रष्ट देखिन्छ भने लैससास सम्बेदनशिलता तथा दृष्टिकोणवाट मूल्यांकन गर्दा सबै भन्दा बढी कार्य गर्न बाँकी सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व बिषयक्षेत्रमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाले लैससास सम्बन्धी नीति र कानुनहरु तयार गर्नु पर्ने र सबै नीति र कानुनहरुमा लैससास सम्बेदनशिलता तथा दृष्टिकोण समावेश गर्नु पर्ने अपरिहार्यता देखिएको छ ।

यस गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयनको लागि स्थानीय लैससास नीति, लैंगिक उत्तरदायी बजेट कार्यबिधि, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी बजेट कार्यबिधि र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यबिधि लागु गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । यसै नीति कार्यनीति र कानुनी दायराहरुको कार्यान्वयन गर्ने, सो अनुसारको बार्षिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा आगाडि बढ्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

४.२ सूझावहरु

यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण गर्दा देखिएका अवस्थाहरुको आधारमा देहायका कार्यहरु गर्नु पर्न आवश्यकता देखिएकोले सुझावको रुपमा पेश गरिएको छः

क) लैससास रणनीति २०७९ ले तोकेका रणनीति तथा कार्यनीतिहरुको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

ख) लैससास कार्यान्वयन कार्यबिधि तयार गरी सो अन्तरगत लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरी लैससासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन सम्बन्धमा निर्णयहरु गर्ने, अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा मूल्यांकन कार्यहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

ग) गाउँपालिकाका सबै नीति ऐन र नियमहरु तथा योजना र कार्यक्रमहरुमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा, सम्वेदनशिलता र दृष्टीकोण समावेश गर्नु पर्ने देखिन्छ।

घ) स्थानीय कानुनहरु निर्माणको क्रममा मस्यौदा तयार भैसकेपश्चात लैससास सम्बेदनशिला तथा दृष्टिकोणको समावेश गर्नको लागि कार्यटोलीको ब्यवस्था गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ।

ङ) महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने, महिला लगायत बिपन्न र पिछडाबर्ग माथि हुने सबैखाले हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्धको लागि स्थानीय कानुन तयारी र लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

च) महिला र पुरुष एबं लक्षित समुदायका अवस्था बिश्लेषण तथा आवश्यकता पहिचान र सोको आधारमा कार्यक्रमहरु तयार गर्ने कार्यको लागि नीतिगत ब्यवस्था र उक्त कार्य बिधिवत गरी दस्तावेजिकरण गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ।

छ) दिगो बिकास लक्ष्यहरु र लक्ष्य ५ को स्थानीयकरण तथा उक्त कार्यक्रमहरुको लागि बजेट बिनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

ज) स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजनको ब्यवस्था गर्ने नीतिगत ब्यवस्था गर्नु पर्ने देखिन्छ।

झ) कर्मचारीको पद आवश्यकता पहिचान (O&M) र पदपूर्ति कार्यहरुमा सबै जातजाति वर्ग लिंग र समुदायवाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व सुनिस्चित गर्ने नीति तथा रणनीति लागु गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ।

ञ) लैससास कार्यान्वयनको लागि बिभिन्न संस्था निकायहरुसंग सञ्जाल निर्माण गरी लैससासलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सबैलाई परिचालन गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको देखिन्छ।

ट) गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य गर्ने र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायवाट उपस्थिति गराउँने, उनीहरुवाट प्राप्त भएका गुनासाहरुको समाधान गर्ने कार्यहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

ठ) महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सूरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

अनुसूची – १

निसीखोला गाउँपालिका

देवीस्थान, बागलुङ

लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी परीक्षण अंक मापन बिवरण

परीक्षण अंकः राम्रो - १, ठिकै - ०.५ र नभएको – ०

क्र सं	सूचक तथा उपसूचकहरु	अंकभार	अवस्था	प्राप्ताङ्क
१	**नीति कानुन र योजना**			
१.१	**नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता**	**१**		
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समिक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयबस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरी गरेको/नगरेको	१	नीति तथा कानुनमा लैससास सम्बन्धी ब्यवस्थाहरुलाई समावेश गर्न कार्यटोली निर्माण नगरेको । नीति तथा कानुनका बिषयबस्तु र शब्दहरु समावेशी भएको ।	०.५
१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति कानुन योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको / नगरेको	१	गाउँपालिकाको नीति कानुन र योजना तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टीकोणवाट उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको ।	०
१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैससास बिकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरु) सम्बन्धी बिषयहरु समावेश भएको/नभएको ।	१	बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरुमा लैससास बिकास सम्बन्धि बिषयहरु समावेश भएको । आवधिक योजना तयार नभएको । स्थानीय ऐन र निर्देशिकाहरुमा लैससासको दृष्टिकोण कम उपयोग भएको ।	०.५

१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समबिकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैंगिक परीक्षण तथा सामाजिक बिभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धि अलग्गै नीतिहरु छन/छैनन (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यबिधि र निर्देशिकामा खास ब्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)।	१	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तयार गरी लागु भएको। स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यबिधि र निर्देशिकामा लैससास सम्बन्धी खास ब्यवस्था नगरिएको।	०.५
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन नियम तथा कार्यबिधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित बर्गमा हुने सबै प्रकारका बिभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान ब्यवस्था गरिएको छ/छैन।	१	महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायहरुमा हुने सबै प्रकारका बिभेदजन्य कार्यहरु रोक्ने स्थानीय कानुन नबनेको तर राष्ट्रिय कानुन नै पालन भएको।	०.५
१.१.६	संघीय कानुनले ब्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा बञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित बर्ग माथि हुने हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको।	१	गाउँपालिकामा न्यायिक समितिको गठन र परिचालन अनिवार्य भएको हुँदा महिला र अन्य लक्षित वर्ग माथि हुने हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने तर आंशिक मात्र पाईएको।	०.५
१.१.७	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको (समुदायको प्रचलन बिभेदकारी भएको/नभएको।)	१	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने स्थानीय कानुन नभएको।	०
१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रेथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने बिभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको।	१	गाउँपालिकामा यो समस्या नभएको।	१
	सहायक बिषयगत जम्मा	८		३.५
१.२	**योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**			
१.२.१	आवधिक योजना र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ/छैन ?	१	बार्षिक योजनामा लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि नीति र कार्यक्रमहरु भएको। उक्त योजनाहरुमा मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य तयार गर्ने चलन नभएको।	०.५

१.२.२	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहको अवस्था बिश्लेषणको आधारमा सो समुहको लागि वा प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउँने गरेको/नगरेको ?	१	महिला बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहको अवस्था बिश्लेषणको आधारमा सो समुहलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने ब्यवस्था नभएको ।	०
१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समुहहरुको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेको योजना प्राथमिकिकरणमा पर्ने गरेको/नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ बस्तीस्तरवाट आएका योजना कार्यक्रमहरुलाई समेटेको/नसमेटेको परीक्षण गर्ने ।)	१	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा लक्षित समुहको सहभागिता आंशिक रहेको । उनीहरुले माग गरेका आंशिक योजनाहरुलाई प्राथमिकीकरणमा पार्ने गरेको ।	०.५
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको ब्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने बिषयमा छलफल भए/नभएको ?	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको ब्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने बिषयमा छलफल हुने गरेको ।	१
१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टा छुट्टै अवस्था बिश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको/नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टा छुट्टै अवस्था बिश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने कार्य बिधिवत नभएको ।	०.५
१.२.६	स्थानीय सरकारले दिगो बिकासका लक्ष्यहरु बिशेष गरेर लक्ष्य ५ लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने बिषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट बिनियोजना हुने गरेको/नगरेको ?	१	दिगो बिकास लक्ष्यहरु र लक्ष्य ५ को स्थानीयकरण नभएको र उक्त कार्यक्रमहरुको लागि बजेट बिनियोजन नभएको ।	०

१.२.७	स्थानीय तहको योजना महिला बालबालिका तथा पिछाडिएको बर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको/नबनेको ?	१	स्थानीय तहको थोरै योजनाहरु महिला बालबालिका तथा पिछाडिएको बर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको।	१
१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहको प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४० प्रतिशत महिलाको सहभागिता भएको/नभएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको/नदिएको ?	१	उपभोक्ता समितिहरुमा महिला तथा लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व रहेको र मुख्य कार्यकारी पदमा उनीहरुको थोरै सहभागिता रहेको पाईएको।	१
	सहायक बिषयगत जम्मा	८		४.५
१.३	**बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**			
१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला बालबालिका अपांग जनजाति मुस्लिम मधेशी पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र बिपन्न वर्गका समुहहरुसंग बसेर समस्या केलाउने (बिश्लेषण) गर्ने गरिएको/नगरिएको ?	१	योजना तर्जुमाको क्रममा गाउँपालिकाका महिला समुह, दलित र आदिबासी जनजातिको संगठनहरु र अन्य लक्षित बर्गका समुहहरुसंग बैठक बसी समस्याहरु बारेमा छलफल र कार्यक्रमहरु पहिचान गर्ने कार्य आंशिक भएको।	०.५
१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता बिकास योजनामा लैंगिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एबं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको ब्यवस्था गरिएको/नगरिएको ?	१	गाउँपालिकामा क्षमता बिकास योजना तयार नभएको। लैससास परीक्षणको लागि बजेट ब्यवस्था गरी परीक्षण कार्य भएको।	०.५
१.३.३	परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा समावेशी बिषयमा सुधार गर्न क्षमता बिकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समाबेश गरिएको/नगरिएको ?	१	यो कार्य भएको छैन।	०

१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गरी उनीहरुको हितमा कार्यक्रममा समयमै खर्च गरिएको/नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रम बिच भिडान)	१	लक्षित समुहको लागि कार्यक्रम तथा बजेट बिनियोजन चाही भएको। स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समुहहरुको लागि निस्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजनको ब्यवस्था नभएको।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१.५
	मूल बिषयगत जम्मा	२०		९.५
२	**संस्थागत ब्यवस्था**			
२.१	**कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व**			
२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तह (कर्मचारी/पदाधिकारी) मा महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन ?	१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तह (कर्मचारी/पदाधिकारी) मा महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व छैन।	०.५
२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिंग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरुको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिएको छ/छैन ?	१	कर्मचारीको पद आवश्यकता पहिचान र पदपूर्ति कार्यहरुमा सबै जातजाति वर्ग लिंग र समुदायवाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व सुनिस्चित गर्ने नीति तथा रणनीति कार्यान्वयन नभएको।	०
२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको/नगरेको ?	१	महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखाको नीतिगत ब्यवस्था नभएकोले सोको कार्यान्वयन छैन।	०

२.१.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक बिभेदको नीति लिएको/नलिएको ?	१	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता बिकासका अवसर बितरण गर्दा सकारात्मक बिभेदको ब्यवहार गरिएको तर स्थानीय नीति लागु नभएको।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१
२.२	**कार्यप्रणाली समावेशी**			
२.२.१	महिला र पुरुष बिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निस्चित कार्यनीति छ/छैन ?	१	लैससास रणनीति २०७९ तर्जुमा भै कार्यान्वयनमा रहेको।	१
२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैंगिक बिकास हेर्ने ईकाईको ब्यवस्था छ/छैन ? (लैंगिक बिकास डेस्क वा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको ब्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिएको/नगरिएको)	१	गाउँपालिकामा लैससास ईकाई नबनेको। पालिकामा लैससास कार्यान्वयन समिति गठन नभएको।	०
२.२.३	स्थानीय सरकारवाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्ब्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ/छैन ?	१	कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्ब्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता लागु नभएको।	०

२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको/नगरेको ?	१	लैससास कार्यान्वयन समिति नै गठन भएको छैन । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा महिला बालबालिका र लक्षित समुदायको सहभागिता सामान्य रहेको । वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल सामान्य समावेशी भएको । योजना तर्जुमा कार्यमा समावेशीता सम्बन्धमा अनुगमन नभएको ।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१.५
२.३	**समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व**			
२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट महिला र पुरुषको समवेशी प्रतिनिधित्व हुने ब्यवस्था रहेको/नरहेको ?	१	गाउँपालिकाका समिति उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायवाट प्रतिनिधित्व कानुनमा तोकिए अनुसार गराईएको । गाउँपालिकाले यथेष्ट नीतिगत ब्यवस्था गरी नसकेको ।	१
२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायका छलफल र निर्णय प्रक्रियामा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको/नपाएको ?	१	हालसम्म गठित समिति उपसमितिहरुमा प्रतिनिधित्व गरेका महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका प्रतिनिधिहरुले छलफल र निर्णय कार्यमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको ।	१
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा समिक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी बिश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको/नगरेको ?	१	कार्यक्रम अनुगमन समिति उपसमितिहरुले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी बिश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिएको जानकारी प्राप्त भए पनि लिखित दस्तावेज नपाईएको ।	०.५

२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरेको/नगरेको ?	१	यस्ता समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको आंशिक कार्यान्वयन हुने गरेको ।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		३
२.४	**बित्त ब्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता**			
२.४.१	स्थानीय तहमा महिला बिकास, लैंगिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सिप बिकास नेतृत्व बिकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत ब्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको/नगरिएको ?	१	महिला बिकास, लैंगिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सिप बिकास नेतृत्व बिकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा आर्थिक ऐनमा छुट्टै कोषको ब्यवस्था नगरेको ।	०
२.४.२	के आदिबासी, जनजाति, दलित, अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको बिकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको ब्यवस्था भएको छ ? उनीहरुको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	१	महिला तथा लक्षित समुदायको बिकास र सशक्तिकरणको लागि कार्यक्रमहरुमा बजेट बिनियोजन भए पनि यथेष्ट नभएको ।	०.५
२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैंगिक डेस्कको बिकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको लागि बजेटको ब्यवस्था गरिएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	१	लैंगिक डेस्कको बिकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको लागि बजेटको ब्यवस्था गरिएको छैन ।	०
२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली ब्यवस्थापन गर्न बजेट ब्यवस्था गरेको/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ?	१	गाउँपालिकाले समावेशी सूचना प्रणाली प्रारम्भ गरेको । कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धि सूचना दिने गरेको ।	१
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१.५
२.५	**तथ्याङ्क संकलन तथा ब्यवस्थापन**			

२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना या तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग उमेर जात र आर्थिक स्थिति आदि) - गाउँ/नगर प्रोफाईल	१	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को तथ्यांक प्रयोग गरि गाउँपालिकाको प्रोफाईल तयार भएको । समुदाय स्तरको आधारभूत खण्डिकृत सूचना वा तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक नगरेको ।	०.५
२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना वा तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको/नगरेको (गाउँ/नगर प्रोफाईल)	१	समुदायस्तरका आधारभूत खण्डीकृत सूचना वा तथ्यांकमा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन कार्य नभएको ।	०
२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय बिकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	१	बार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा गर्दा पार्श्वचित्रका खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार रुपमा लिने कार्य आंशिक भएको ।	०.५
२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सूरक्षा पाउने ब्यक्तिहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख ब्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ?	१	आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सूरक्षा पाउने ब्यक्तिहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख ब्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक राखेको ।	१
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		२
	मूल बिषयगत जम्मा	२०		९
३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**			
३.१	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**			
३.१.१	लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता बिकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन भए नभएको र यस्तो रकम खर्च कार्यबिधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको/नआएको ?	१	लैंगिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता बिकास कार्ययोजना तयार नगरेको ।	०

३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले लैंगिक तथा समावेशी बिकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समुह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको/नगरिएको ?	१	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुले लैंगिक तथा समावेशी बिकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छैनन् । आंशिक कर्मचारीहरु लैससास सम्बन्धी तालिममा सहभागी भएका छन् ।	०.५
३.१.३	तालिमका बिषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन ?	१	तालिमका बिषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग आंशिक भएको । महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छैन ।	०.५
३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहको पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता बिकास, नेतृत्व बिकासको तालिम, भ्रमण) छन्/ छैनन् ? सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरिएको छ/छैन ?	१	पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु (प्राविधिक तालिम, क्षमता बिकास, नेतृत्व बिकासको तालिम, भ्रमण) कार्यान्वयन गरिएको तर यथेष्ट नभएको ।	०.५
३.१.५	के स्थानीय सरकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (बिषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	१	गाउपालिकामा लैससास सम्बन्धि तालिम दिन र कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने सक्ने आंशिक जनशक्ति छन् ।	०.५
३.१.६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन बिकास केन्द्र वा शाखा वा ईकाईको ब्यवस्था छ ?	१	गाउँपालिकामा मानव संसाधन बिकास केन्द्र स्थापना गरिएको छैन ।	०

३.१.७	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको ? (सञ्चालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	१	यो तालिम सञ्चालन गरिएको छैन ।	०
३.१.८	महिला बिकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरुको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु र कर्मचारीहरुलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमूखिकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	१	वेईजिङ घोषणापत्र सम्बन्धमा स्थानीय पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई अभिमूखिकरण गरिएको छैन ।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	८		२
३.२	**अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसँस्कार सम्बन्धि जनचेतना**			
३.२.१	महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरी कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	१	आ ब २०७८/७९ मा महिला हिंसा बिरुद्धको सचेतनामूलक कार्यक्रममा बजेट बिनियोजन गरी वडा नं ६ मा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको । (कार्यक्रम संख्या १ र उपस्थिति ५२ जना)	०.५
३.२.२	लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका/नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा बिरुद्ध सुन्य सहनशिलता अपनाएको छ ? (घटेको घट्ना संख्या र लिईएको निर्णय)	१	लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा गरेको छैन । महिला हिंसा बिरुद्ध सुन्य सहनशिलता सम्बन्धमा स्थानीय कानुन छैन ।	०.५
३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चानल गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	१	आ ब २०७६/७७ मा महिला हिंसा बिरुद्धको सचेतनामूलक कार्यक्रममा बजेट बिनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको (कार्यक्रम १ उपस्थिति ५२ जना)	१

३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका बिभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल बिवाह, बहुबिवाह, दाईजो आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	१	स्थानीय स्तरमा उल्लेखित सामाजिक कुसंस्कारहरु निर्मुल गर्नको लागि बिभिन्न सचेतनामूलक तालिमहरु सम्पन्न गरेको। आ ब २०७८/७९ मा १ वटा कार्यक्रमवाट ८६ जना लाभान्बित भएको।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		२.५
३.३	**कानुनी साक्षरता**			
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समुहवाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संबिधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी बित्त ब्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, बिषयगत कानुनहरु पालिकाले जारी गरेको कानुनहरु र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानुनहरुको बारेमा अभिमूखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	१	गाउँपालिकाका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई उल्लेखित संघवाट जारी भएका ऐन कानुनहरु सम्बन्धमा अभिमूखिकरण गरेको छ। गाउँपालिकाले स्थानीय रुपमा पारित गरी लागु गरेका ऐन नियमहरुको अभिमूखिकरण गर्न बाँकी छ।	०.५
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनी मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयबस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमूखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	१	यस सम्बन्धमा पालिका सदस्यहरु, प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत र सबै शाखाका प्रमूखहरु जानकार छन्।	1
३.३.३	के महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार, एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन बिरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा बिरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्ध कार्यक्रम	१	गाउँपालिकाले महिलाहरुको लागि कानुनी शिक्षा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको छ तर यथेष्ट भएको छैन।	०

	आदि बारेमा अनुशिक्षण)			
३.३.४	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालनवाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन बिरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा बिरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण र यसको असर)	१	छैन।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१.५
३.४	**बिपद ब्यवस्थापनमा समावेशीकरण**			
३.४.१	स्थानीय सरकारले बिपद ब्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड रणनीति कार्यनीति सहितको कार्यबिधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायसंग परामर्श गरे नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी बिशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहेको/नरहेको ?	१	गाउँपालिकामा बिपद ब्यवस्थापन कार्यबिधि नभएको।	०.५
३.४.२	स्थानीय स्तरको बिपद सम्बन्धी तथ्यांक संकलन नक्साङ्कन तथा ब्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्यांक राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत बितरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	१	नगरेको।	०
३.४.३	समुदायमा आधारीत बिपद ब्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरुलाई पहिलो प्राथमिकता राखी कार्य गरेको/नगरेको ?	१	बिपद ब्यवस्थापनको सिलसिलामा महिला तथा बढी पिडितहरुलाई पहिलो प्राथमिकता दिने प्रचलन भएको तर नीतिगत ब्यवस्था नभएको।	०.५

३.४.४	बिपद ब्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको/नगरेको ?	१	बिपद ब्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने ब्यवस्था नभएको ।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१
	मूल बिषयगत जम्मा	२०		७
४.	**सेवा प्रवाह**			
४.१	**पूर्वाधार बिकास**			
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रोईङ डिजाईन लागत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपांगता भएका ब्यक्तिले निर्वाध रुपमा प्रयोग गर्न सकिने गरी लैंगिक, बाल र अपांग मैत्री सम्बेदनशिल संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको/नगरेको ?	१	गाउँपालिकाको नयाँ भवन डिजाईनमा यी नर्मस्हरु लागु नभएको ।	०
४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन ?	१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छैन ।	०

४.१.३	स्थानीय तहले १५०० बर्गफिट भन्दा बढी प्लिन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला अपांगता भएका ब्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणवाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन ?	१	यो कार्य भएको छैन।	०
४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलबिद्युत, बिभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतवाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरु रहे/नरहेको ?	१	यस क्षेत्रमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रमहरु नभएको।	०
४.२	**प्रजनन स्वास्थ्य**			
४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयूक्त, खतरायूक्त काममा नलगाउँने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको/नभएको ?	१	यस सम्बन्धमा स्थानीय नीतिहरु लागु नभएको।	०
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको ब्यवस्था र सोको ब्यवस्थापन गरिएको छ/छैन ?	१	गाउँपालिका भवनहरु, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी र सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चाका आमाहरुलाई स्तनपान कक्ष र समयको ब्यवस्था नगरिएको।	०
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएका छन् ?	१	यी कार्यक्रम गरिएका छन्।	१

४.२.४	महिला, गरीब, निमूखा र बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको ?	१	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित समुदायका नागरिकहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्ने कार्यमा सहजिकरण भएको छैन।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१
४.३	**शिक्षा कार्यक्रम**			
४.३.१	गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका बिद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई बिद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	१	बालबालिकालाई बिद्यालय भर्ना गराउने अभियान गरेको।	१
४.३.२	गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा बञ्चितिकरण परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्य पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउँन छात्रबृत्तिको ब्यवस्था गरी निशपक्ष बितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/ नमिलाएको ?	१	लक्षित बर्गका बालबालिकालाई बिद्यालयमा छात्रबृत्तिको ब्यवस्था भएको।	१
४.३.३	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी बिशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन भए नभएको ? (जस्तै अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किसोरी शिक्षा, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि) (कार्यक्रम संख्या पटक तथा सहभागी संख्या)	१	गत दुई बर्षवाट यी कार्यक्रमहरु गर्न नसकिएको।	०
४.३.४	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किसोरी छात्राको लागि प्याड र यौनशिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको/नगरेको ?	१	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय र किसोरी छात्राको लागि प्याड ब्यवस्था न्यून रहेको।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		२.५
४.४	**खानेपानी तथा सरसफाई**			

४.४.१	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासंग हात धुने ब्यवस्था, महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको ब्यवस्था र स्यानिटाईजरको उपयोग गर्ने प्रबन्ध भए/ नभएको ?	१	गाउँपालिकामा पिउने पानी, हात धुने ब्यवस्था ब्यवस्था भएको। सबै वडाहरुमा महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको ब्यवस्था भई नसकेको।	०.५
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाई अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	१	बिभिन्न टोलबस्तीहरुमा खुला दिशा मूक्त अभियान, घरघरमा सौचालय र टोल सफाई जस्ता कार्यक्रमहरु भएको।	०.५
४.४.३	कुहिने नकुहिने घरायासी फोहर छुट्याउने ब्यवस्था, फोहर संकलन तथा बिसर्जन, घरघरमा भान्साको फोहर र पानीवाट करेसाबारी तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको ?	१	यस गाउँपालिकामा पातलो बस्ती भएकोले फोहर ब्यवस्थापनमा त्यति समस्या नआईसकेको तर कार्यक्रम प्रारम्भ गर्नु पर्न आवश्यकता देखिएको।	१
४.४.४	महिलाहरु बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफा पानीको सहज ब्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, पराम्परागत ईनार र कुवाको पूनर्जिवीकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/ नगरेको ?	१	स्थानीय मूल संरक्षण, आकासे पानी संकलन र उपयोग प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन नभएको।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		२
४.५	**स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार ब्यवस्थापन**			

४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्सांकनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरु राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ/छैन ?	१	गाउँपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक केही कार्यक्रमहरु भएको थियो। बिगत २ बर्ष कोभिड १९ को कारण यस्ता कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा समस्या भएको थियो।	०.५
४.५.२	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता बिकासको लागि कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	१	स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता बिकास कार्यक्रमहरु नभएको।	०
४.५.३	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरु (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरु) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे/नगरेको (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सूचकांक) ?	१	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरु तयार गर्ने कार्यहरु जस्तै उनीहरुको मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम आदि भएको छैन।	०
४.५.४	गरीब र बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको ब्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ?	१	यस गाउँपालिकामा सुपथ मूल्य सहकारी सञ्चालन कार्यक्रम छैन।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		०.५
	मूल बिषयगत जम्मा	२०		६
५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**			
५.१	**सुशासन**			

५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, बिकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यापालिका तथा सभावाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीवाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	१	गाउँपालिकाले स्थानीय बिकास तथा स्थानीय शासनका कार्यहरु गर्दा कार्यपालिका तथा सभावाट नीति र कानुनहरु जारी गरी सोही अनुसार सम्बन्धित अधिकारीवाट निर्णय गरी काम गर्ने गरेको ।	१
५.१.२	स्थानीय तहले बिधिको शासन ब्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शुन्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरु कार्यान्वयनमा ल्याएको/नल्याएको ?	१	गाउँपालिकाले यी कार्यहरु आंशिक गरेको । महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकारका नीतिहरु कार्यान्वयनमा नआइसकेको ।	०.५
५.१.३	महिला बिकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाहवटा प्रतिबद्धताहरुको क्षेत्रमा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ?(कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	१	बेईजिङ घोषणापत्रका प्रतिवद्धताहरुलाई स्थानीय कार्यक्रमहरुमा समावेश नगरिएको ।	०
५.१.४	संयूक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजना गरी कार्यक्रमहरु समयमै सम्पन्न गरेको छ ?	१	यस क्षेत्रमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रमहरु नभएको ।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१.५
५.२	**उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता**			
५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/ नगरेको ?	१	गाउँपालिकाले सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्य नगरेको	०
५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्ति तथा	१	गाउँपालिकाले यी कार्यहरु नै नगरेकोले सहभागिता नभएको ।	०

	समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको ?			
५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बञ्चितिकरणमा परेका ब्यक्ति तथा समुदायका तर्फवाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति र कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका बिषयमा आवाज उठ्ने गरे/नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारवाट सम्वोधन हुने गरे/नगरेको ?	१	गाउँपालिकामा यो कार्य नभएको।	०
५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको ?	१	गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचारसंहिता लागु भएको। कार्मचारीहरुको आचारसंहिता चाँही लागु नभएको।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		0.5
५.३	**सूचना तथा सञ्चार**			
५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्लिम, पिछडावर्ग दलित, अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरी राखेका कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले थाह पाउने गरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ?	१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको र बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट किताब प्रकाशन हुने गरेको।	१
५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे नगरेको ?	१	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रशारण नगरेको।	०
५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसूचित गर्ने गरेको छ ?	१	स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह नगरेको।	०

५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जातजातिका बिपन्न वर्ग (आदिबासी जनजाति दलित मधेशी मुस्लिम पिछडावर्ग) अपांगता भएको ब्यक्तिहरु जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरुको सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहवाट यी वर्गहरुको जनचेतना बृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्यांकसंग समेत तुलना गर्न सकिने)	१	गाउँपालिकावाट महिला तथा लक्षित बर्गका समुदायको लागि सूचना शिक्षा र सञ्चार कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको छैन ।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१
५.४	**अनुगमन र मूल्यांकन**			
५.४.१	के कार्यक्रम तथा परीयोजना कार्यान्वयनवाट सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन सकेको छ ?	१	बार्षिक कार्यक्रमवाट स्थानीय समुदायले अधिकतम् लाभ लिएका छन् ।	१
५.४.२	के स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गर्दा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी बिकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ असर र प्रभाव बिश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	१	गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गर्दा महिला तथा लक्षित बर्गलाई पुगेको लाभ असर र प्रभावको बिश्लेषण नभएको ।	०
५.४.३	के स्थानीय सरकारको समिक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका बिपन्न बर्ग (आदिबासी, जनजाति, दलित, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ ?	१	गाउँपालिकाको समिक्षा बैठकहरुमा महिला तथा सबै लक्षित बर्ग लक्षित कार्यक्रमहरु सम्बन्धमा आंशिक छलफल हुने गरेको ।	०.५
५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्यांकनवाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	१	अनुगमन तथा मूल्यांकनवाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने कार्य आंशिक रुपमा भएको ।	०.५
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		२

५.५	**समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार**			
५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	१	गाउँपालिकाले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको।	१
५.५.२	लैंगिक समानता तथा समावेशी बिकासको लागि बिभिन्न सरोकारवाला निकायहरु बिच सञ्जाल सदस्य बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको बिकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?	१	यस्तो सञ्जाल बनेको नपाईएको।	०
५.५.३	लैंगिक समानता तथा समावेशी बिकासको लागि बिभिन्न सरोकारवाला निकायहरु बिच कार्यगत संयन्त्र (सञ्जाल) का प्रतिनिधिहरुलाई लैंगिक तथा समावेशी बिकास सम्बन्धी क्षमता बिकास तालिमहरु प्रदान गर्ने गरे/नगरेको ?	१	लैससास सञ्जाल नबनेको र सो क्षेत्रमा क्षमता बिकास तालिमहरु नभएको।	०
५.५.४	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सूरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ?	१	यी कार्यक्रमहरु पालिकाको योजनाम समावेश नभएको र बजेट बिनियोजन नभएको।	०
	सहायक बिषयगत जम्मा	४		१
	मूल बिषयगत जम्मा	२०		६
	कुल जम्मा	१००		३७.५

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण
अभिमूखिकरण तथा परीक्षण गोष्ठी
आयोजक :निसिखोला गाउँपालिका

मिति :

क्रम.स	नाम	पद	पहिलो दिन	दोस्रो दिन	तेस्रो दिन
१.	लोकला कुमारी घर्ति बरुनेत	प्र.अ.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२	उमानन्द रेग्मी	प्र.क.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३	प्रेम बहादुर घर्ति मगर	उपाध्यक्ष	[illegible]	[illegible]	[illegible]
४.	नरत बुढा मगर	अध्यक्ष ज्ञानेन्द्र मा.वि.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५	तारा नाथ पौडेल	निरिक्षण अधिकृत	[illegible]	[illegible]	[illegible]
६	हिकमान घर्ति मगर	वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]	[illegible]
७	हेम बहादुर पुर्जा मगर	"	[illegible]	[illegible]	[illegible]
८-	खगबहादुर क्षेत्री	प्र.अ. देविस्थान	[illegible]	[illegible]	[illegible]
९-	धमन घर्ति मगर	रा.ज.मो.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१०	नवराज आचार्य	प्र.अ. प्रकाश	[illegible]	[illegible]	[illegible]
११.	रिद्धिनिधि पौडेल	वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१२	चन्द्र सिंह रोकाया	वडा अध्य	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१३.	मान बहादुर के.सी.	प्र.अ. [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४	सूर्य बहादुर थापा	अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]	[illegible]

केही झलकहरु

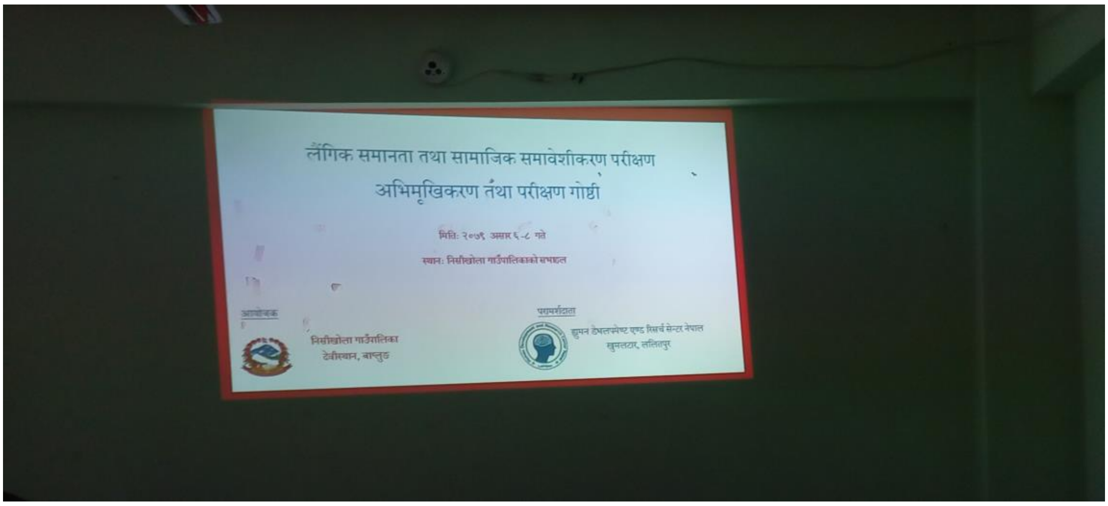
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण
अभिमुखिकरण तथा परीक्षण गोष्ठी
मितिः २०७९ असार ६-८ गते
स्थानः निसीखोला गाउँपालिकाको सभाहल
आयोजक
निसीखोला गाउँपालिका
देवीस्थान, बाग्लुङ
परामर्शदाता
ह्युमन डेभलपमेण्ट एण्ड रिसर्च सेन्टर नेपाल
खुमलटार, ललितपुर